

“Ἐγώ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀγνόεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. ιδ' 6)

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

“Ζόρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἄλλῳ μαζῷ ὑμῖν,
ανεῦμα ἔστι
καὶ ζωή ἔστι,,
(Ἰωάν. Σ' 63)

Έτος 111ον | Ιούνιος 2021 | 4357

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ

ΗΑΝΑΛΗΨΗ είναι ἔνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα καὶ κεντρικότερα θέματα τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος. Οἱ ἵεροὶ Εὐαγγελιστὲς τὴν βλέπουν πάντοτε σὲ στενότατη συνάρτηση μὲ τὸν θάνατο καὶ τὴν Ἀνάστασην τοῦ Κυρίου, τῶν ὅποιων ἀποτελεῖ ἔνδοξο καρπό, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὄρθη ἐρμηνεία καὶ ἔξηγηση. Η Ἀνάληψη είναι τὸ κύριο θέμα τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀποστόλου Παύλου πρὸς τοὺς Ἐφεσίους καὶ τοὺς Ἐβραίους.

Τὴν μεγάλην αὐτὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότηταν τῆς Ἀναλήψεως τονίζουν καὶ οἱ ἄλλες ἐπιστολὲς τοῦ ἀποστόλου Παύλου, οἱ ἐπιστολὲς καὶ οἱ ὁμιλίες τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, καθὼς καὶ τὰ Εὐαγγέλια, ἴδιως τὸ κατὰ Λουκᾶν καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννην (τὸ καθένα φυσικὰ μὲ τὸν τρόπο του).

Οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Εὐαγγελιστὲς ἐπιμένουν τόσο πολὺ στὴν Ἀνάληψη, γιατὶ τὴν βλέπουν ὡς «πλήρωση», πλήρη καὶ ὀριστικὴν πραγματοποίησην τῶν τύπων καὶ τῶν προφητειῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήνης. Γιὰ τοὺς πιστοὺς τῆς Παλαιᾶς Διαθήνης οἱ ἰστορίες τοῦ Ἡλία καὶ τοῦ Ἐνώχ, οἱ ψαλμοὶ τῶν βασιλικῶν ἐνθρονισμῶν, ἡ ὑψωση καὶ ἡ δόξα τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου στὸν Δανιήλ, ἡ ἀνάληψη τοῦ ἀρχαγγέλου Ραφαὴλ στὸ τέλος τῆς ἰστορίας τοῦ Τωβίτ κλπ. ἦταν προτυπώσεις τοῦ μεγάλου ἔργου, ποὺ θὰ ἐπιτελοῦσε ὁ Θεὸς γιὰ τὸν λαό του, ὅταν θὰ ἐρχόταν τὸ «πλήρωμα τοῦ χρόνου», «ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις». Οἱ Ἀπόστολοι θέλουν νὰ δείξουν ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ προφητεῖες καὶ οἱ ἐλπίδες πραγματοποιήθηκαν, κατὰ τρόπο πλήρην καὶ ὀριστικό, διὰ τοῦ Σταυροῦ, τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου. Οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος, ὅταν πρόκειται νὰ μιλήσουν γιὰ τὸν ἀναληφθέντα Χριστὸν χρησιμοποιοῦν κατὰ προτίμησην τὸ ψαλμικὸν ρῆμα «καθέζομαι», δηλαδὴ κάθομαι σὲ βασιλικὸν θρόνο, γιὰ νὰ δείξουν ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Δαβίδ ἦταν ἀπλῶς τύπος καὶ σκιὰ καὶ ὅτι ἡ ἀλήθεια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐγκαινιάστηκε μὲ τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου. Τέλος ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, γιὰ τὸν ὅποιο ὁ θάνατος, ἡ Ἀνάσταση καὶ ἡ Ἀνάληψη τοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦν ἔνα ἐνιαῖο καὶ ἀδιαίρετο σύνολο, παρουσιάζει τὸν Σταυρὸν ὡς τὸ συντριβὴν τῶν ἐχθρῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν κατάλυσην τῆς ἔξουσίας τοῦ ἀρχοντα τοῦ κόσμου τούτου καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν

ὑψωσην τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου στὴν θεία βασιλεία.

Βαδίζοντας πάνω στὰ ἀποστολικὰ ἔχνα οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, θὰ τονίσουν μὲ τὴν ἕδια ἐπιμονὴν τὴν σπουδαιότητα τῆς Ἀναλήψεως. Ο ἄγιος Εἰρηναῖος σὲ μιὰ θαυμαστὴν σύνθεση τῆς διδασκαλίας τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Ἰωάννην θὰ δείξει τὴν θεμελιώδη σημασία τοῦ δοξασμοῦ τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν λύτρωση καὶ τὴν σωτηρία μας. Ο Χριστὸς ἀποσπᾶ μὲ τὸν ἀγώνα τοῦ Σταυροῦ τὴν αἰχμάλωτη ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ, τοῦ διαβόλου, καὶ τὴν ὁδηγεῖ θριαμβευτικὰ στοὺς οὐρανούς, στὴν ὑπερφυσικὴν ζωὴν τῆς χάριτος. Η Ἀνάληψή του είναι ἡ ἀπαρχὴ καὶ ὁ ἀρραβώνας τῆς ὑψώσεως τῆς πεσμένης ἀνθρωπότητάς μας, στὰ δεξιὰ τοῦ Πατέρα,

Τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν

**‘Η Ἀνάληψη τοῦ Χριστοῦ
εἶναι ἡ ἀπαρχὴ καὶ
ὁ ἀρραβώνας τῆς ὑψώσεως
τῆς πεσμένης ἀνθρωπότητάς
μας, στὰ δεξιὰ τοῦ Πατέρα,
μὲ τὴν ὁποίᾳ ἐπανερχόμαστε
καὶ πάλι στὴν αἰώνια μακαριότητα τοῦ Οὐρανοῦ.**

επιστρέφει στοὺς Οὐρανοὺς «ἐπὶ τῶν ὥμων φέρων τὴν πλανηθεῖσαν φύσιν ἡμῶν καὶ αὐτὴν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ προσάγων». Θὰ μᾶς παρουσιάσουν τὴν κατάπληξη τῶν οὐρανίων δυνάμεων στὸ θέαμα τοῦ ἀναλαμβανομένου Χριστοῦ, ποὺ ἀνεβάζει στοὺς οὐρανοὺς «τὴν κάτω κειμένην ἀδαμαίαν μορφήν» –ἀνθρώπινη φύση – καὶ τὴν καθιστᾶ «τῷ πατρικῷ θρόνῳ συγκάθεδρον». «Τίς ἐστιν οὗτος», διερωτῶνται οἱ κατάπληκτοι Ἀγγελοί. Καὶ οἱ ύμνογράφοι ἀπαντοῦν: «οὗτός ἐστιν ὁ Κραταιὸς καὶ Δυνάστης οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης». Μὲ αὐτὸν τὸν ἔντονο τρόπον αἰσθάνθηκαν τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι, οἱ ἄγιοι Πατέρες, οἱ ἵεροὶ ύμνογράφοι. Άς τοὺς μιμηθοῦμε καὶ μεῖς, ὅλοι οἱ πιστοί, μὲ τὴν δική μας ἔντονην καὶ βαθιὰ συναίσθησην τοῦ μέγιστου γεγονότος τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, μὲ τὴν ὁποίᾳ ἐπανερχόμαστε καὶ πάλι στὴν αἰώνια μακαριότητα τοῦ Οὐρανοῦ.

‘Η ἀδιάκοπη θυσιαστικὴ ζωή του

Τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας χαρακτηρίζει πάντα τὶς μεγάλες ψυχές. “Ολα τὰ θαυμαστὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἀνθρωπότητας ἔχουν τὴν γενεσιουργό τους αἰτία στὴν θυσία. ”Ο, τι τιμᾶ καὶ ἔξυψώνει τὸν ἄνθρωπο, στὴν θυσία θὰ τὸ ἀναζητήσουμε. Χωρὶς θυσία δὲν ἔγινε ποτὲ κάτι μεγάλο καὶ ὑρωικό. Τὸ αἷμα τῆς θυσίας πότισε καὶ γιγάντωσε τὰ εὐσκιόφυλλα καὶ πολύκαρπα δέντρα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἔθνικῆς ἐλευθερίας. Αὐτὸς τροφοδότης τοὺς ὑρωες, τοὺς μάρτυρες, τοὺς ἀγωνιστὲς ποὺ δὲν δίστασαν νὰ θυσιαστοῦν στὸν ἵερο βωμὸ τοῦ καθήκοντος.

Ίδιαίτερα οἱ ἄγιες μορφὲς ποὺ εἶχαν ὡς πρότυπο τους τὴν μορφὴν τοῦ Θεανθρώπου καὶ ἐμπνέονταν ἀπὸ τὴν θυσία τοῦ Γολγοθᾶ, ἔξαγίασαν τὴν θυσία καὶ τῆς ἔδωσαν ὑψηλὸν νόμα. Πρόσφεραν

θυσία τὴν ζωὴν τους, χωρὶς πάθος, χωρὶς φανατισμό, ἀλλὰ μὲ ὑρεμία καὶ ἐσωτερικὴ εἰρήνη. Ήταν μιὰ συνειδητὴ καὶ μεγαλειώδης προσφορά.

Τέτοια θυσία, στὴν ἴδαική της μορφή, μποροῦμε νὰ θαυμάσουμε στὸν ἀπόστολο Παῦλο. Μιμητὴς

πρόθεση, καθημερινά, εῖμαι ἔτοιμος νὰ ἀντιμετωπίσω κινδύνους καὶ αὐτὸν τὸν θάνατο. Καὶ δὲν ἔταν σχῆμα λόγου. Ἐπρόκειτο γιὰ καθημερινὴ ἐμπειρία ποὺ τὴν ζοῦσε σὲ ὅλη τὴν τραγικότητά της. Συγχρόνως τὴν ζοῦσε καὶ σὲ ὅλο τὸ μεγαλεῖο της, στὴν ἄσκηση τοῦ πολύμοχθου ἱεραποστολικοῦ ἔργου του.

Πραγματικὰ οἱ θυσίες τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἔχουν κάτι τὸ μεγαλειῶδες, τὸ ἀσύγκριτο. Ἐκπληκτὸς ὁ ἵερος Χρυσόστομος μπροστὰ στὸ μέγεθος καὶ στὸ πολυδιάστατο τῆς θυσίας τοῦ Παύλου, δυσκολεύεται νὰ βρεῖ μέτρο συγκρίσεως. Μὲ τίνος τὴν θυσία νὰ τὴν παραβάλει; Ὑπῆρχε μιὰ θυσία ὥραία καὶ συγκινητική, ποὺ προσφέρθηκε ἔκεī στὸν κῆπο τῆς Ἐδέμ, ἡ θυσία τοῦ Ἀβελ. Μιὰ

θυσία ὅμορφη καὶ τραγική. Ἡ εὔπρόσδεκτη θυσία τοῦ Ἀβελ στὸν Θεὸν ποὺ προκάλεσε τὴν ὄργην τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ κατέληξε στὴ δραματικὴ θυσία τοῦ ἕδιου τοῦ δικαίου.

“Ε, λοιπόν, αὐτὴ τὴν θυσία, γράφει ὁ ἵερος Χρυσόστομος, ἀνθελίσουμε νὰ τὴν συγκρίνουμε μὲ ἐκείνη τοῦ Παύλου, θὰ δοῦμε ὅτι ἀπέχει ὅσο ἀπὸ τὴν γῆν ὁ οὐρανός: «Γιατὶ οἱ θυσίες τοῦ Παύλου εἶναι πολλές. Ἐπειδὴ τὸν ἔαντό του καθημερινὰ θυσίαζε. ... Δὲν θυσίαζε βόδια ἢ πρό-

βατα, ἀλλὰ πρόσφερε καθημερινὰ διπλῆ θυσία τὸν ἔαντό του. Γι’ αὐτὸν καὶ εἶχε τὴν παρρησία νὰ λέει: “Ἐγὼ γὰρ ἦδη σπένδομαι” (Β΄ Τιμοθ. δ΄ 6), ὀνομάζοντας σπονδὴ τὸ αἷμα του».

Νὰ τὸ μεγαλεῖο καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῆς θυσίας τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Πολλοὶ θυσίασαν τὴν ζωὴν τους. Λίγοι τὶς ἀδυναμίες τους. Πολλοί, ποὺ πρόθυμα πρόσφεραν τὴν ζωὴν τους, ἀρνήθηκαν νὰ θυσιάσουν τὰ πάθη τους. Γιατὶ εἶναι πιὸ εὔκολη ἡ ἀπάρνηση τῆς ζωῆς παρὰ τὸ ξερίζωμα τοῦ ἐγκαινίου.

‘Ο μεγάλος Ἀπόστολος πέτυχε καὶ τὰ δύο στὸν πιὸ τέλειο βαθμό. Καθημερινή, κατὰ πρόθεση, θανάτωση σωματική, ἀλλὰ καὶ νέκρωση σαρκικὴ τοῦ παλαιοῦ καὶ φιλήδονου ἀνθρώπου. Ἡ μαρτυρικὴ ζωὴ του μιὰ ἀδιάκοπη θυσία στὸν βωμὸ τοῦ καθήκοντος. Ἡ πνευματικὴ της ζωῆς εἶχε ἀποξενωθεῖ, εἶχε νεκρωθεῖ ὡς πρὸς τὴν ἀμαρτία, ἔταν ὅμως ζωντανὴ γιὰ τὸν Χριστό. ‘Ο Παῦλος ἔταν σταυρωμένος γιὰ τὸν κόσμο καὶ ὁ κόσμος σταυρωμένος γιὰ τὸν Παῦλο, δὲν τὸν δελέαζε οὕτε τὸν φόβιζε ὁ κόσμος. «Ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κάγω τῷ κόσμῳ» (Γαλάτ. στ΄ 14).

Ἀρκεῖ νὰ διαβάσει κανεὶς τοὺς συγκινητικοὺς στίχους στὶς δύο πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολές του (Α΄ Κορινθ. δ΄ 9-13, Β΄ Κορινθ. α΄ 8-11, δ΄ 7-12, στ΄ 4-10, ια΄ 21-33), στὶς ὁποῖες περιγράφονται τὰ συνεχῆ μαρτύρια, οἱ διωγμοί, οἱ περιπέτειες τοῦ πολυδοκιμασμένου Ἀποστόλου, γιὰ νὰ μείνει ἔκπληκτος μπροστὰ στὶς καθημερινές του θυσίες καὶ στὸν ἀπαράμιλλο ὑρωισμό του. Καὶ σήμερα καὶ σὲ κάθε ἐποχὴ χρειάζεται ἡ κοινωνία μας, γιὰ νὰ ὀρθοποδίσει, ἀνθρώπους αὐταπαρνήσεως καὶ θυσίας. Ἐθελούσια θύματα, ὑρωικὲς μορφές, ἀγωνιστὲς τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀλήθειας, τῆς ἀγάπης. Ἀνθρώπους ποὺ θὰ «ἀπολέσουν τὴν ζωὴν τους» (Ματθ. ιστ΄ 25), θὰ τὴν θυσιάσουν γιὰ τὶς αἰώνιες ἀξίες τῆς πίστεως.

«Είναι μηδενισμός» Β'

Συνεχίζει ό Henri Petit τὴν τραγικὴν ὄμολογία του: «Τὴν στιγμὴν ποὺ κάθε φλόγα ἔχει ἐξαφανισθεῖ, τότε κάθε ἀγάπη ἀκόμα καὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς ὑποχωρεῖ. Σὲ ἄλλες στιγμὲς μεγάλου κόπου, ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐργασθεῖ ἢ νὰ σκεφθεῖ, εἶναι ὄπωσδήποτε (ό ἄθεος) πιὸ δυστυχῆς, ὑποθέτω, ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τῆς πίστεως».

Καὶ εἶναι ἐπόμενο νὰ εἶναι πιὸ δυστυχῆς ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ἀρνήθηκε θεληματικά, στὸν πορεία του, τὴν ἄγκυρα τῆς πίστεως, τὸ μοναδικὸ στήριγμα στὶς θύελλες τῆς ζωῆς.

Ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ἀρνεῖται νὰ συμμαχήσει μὲ τὴν πνευματικὴν καὶ ἡθικὴν δυστυχία, κάτι πάντα θὰ μένει στὰ βάθη της, γιὰ νὰ τῆς ὑπενθυμίζει τὴν θεϊκὴν καταγωγὴν της. Τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, μέσα της καὶ γύρω της, τὴν αἰσθάνεται, τὴν βλέπει, τὴν ζεῖ, ὅσο καὶ ἂν δὲν θέλει νὰ τὴν ὄμολογήσει. Ἡ ἀρνηση τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀρνηση τῆς ζωῆς, τοῦ κόσμου, τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ της. Γι' αὐτὸ καὶ προσπαθεῖ ἔστω καὶ μὲ ἡμίμετρα νὰ βρεῖ κάποια συμβιβαστικὴ λύσην. Νὰ μὴν τραβήξει ως τὰ ἄκρα τὸ σχοινί. Ὁμολογοῦσε ὁ ἴδιος: «Δὲν βλέπω κανένα, ποὺ ἀμφιβάλλει ἀπόλυτα, ποὺ ἀμφιβάλλει γιὰ τὸ κάθετι. Νὰ ἀμφιβάλλεις γιὰ τὸ κάθετι εἶναι μηδενισμός. Ὁχι ὁ σκεπτικισμός, ἀλλὰ ὁ μηδενισμός, πέρα ἀπὸ τὸν ὅποιο δὲν ὑπάρχει πιὰ οὔτε ὁ ἄνθρωπος».

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ ἀμφιβάλλει κανεὶς γιὰ τὸν Θεό, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἀμφιβάλλει καὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ γιὰ κάθετι τὸ μεγάλο καὶ ἰερὸ ποὺ ἐκπροσωπεῖ τὸ θεῖο. Ἀμφιβάλλει καὶ γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του. Βλέπει ὁ χωρὶς Θεὸ ἄνθρωπος νὰ ἐκφυλίζεται, νὰ ἐκβαρβαρίζεται. Βλέπει τὸ πολυπρόσωπο κακὸ νὰ τὸν πολιορκεῖ, νὰ τὸν μάχεται καὶ αἰσθάνεται ἀνίσχυρος νὰ ἀμυνθεῖ καὶ νὰ νικήσει. Ὁ πνευματικός του ὄπλισμὸς εἶναι μηδαμινὸς ἢ καὶ ἀνύπαρκτος. Νιώθει ἀφοπλισμένος. Οἱ διάφοροι ἄνθρωπιστικοὶ ἀθεϊσμοὶ ἀποδεικνύονται κούφιοι. Δὲν μποροῦν νὰ τὸν ὄπλισουν μὲ τὰ δυνατὰ ὅπλα τοῦ πνεύματος, τὰ ἱκανὰ «πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων». Καὶ ἔρχονται ἀργὰ ἢ γρήγορα στιγμές, ποὺ ὁ καθένας ἀναγκάζεται νὰ τὸ δεῖ καὶ νὰ τὸ ὄμολογήσει. Νὰ ὄμολογήσει τὴν ἀσθένεια καὶ εὐτέλεια τοῦ ἀποξενωμένου ἀπὸ τὸν Θεὸ ἄνθρωπου.

«Ἀμφιβάλλω γιὰ τὸν ἄνθρωπο μπροστὰ σὲ ὄρισμένες καταστροφές, σὲ ὄρισμένους προσωπικοὺς ἢ γενικοὺς ξεπεσμούς, μπροστὰ στὶς μεγάλες κρίσεις... Πολλὰ πράγματα μὲ ἀφοπλίζονταν. Αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι πολὺ εὐπρόσβλητος. Ἀλλὰ στὸ βάθος τὰ στοιχεῖα τῆς πίστεώς μου ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν. Ποτὲ δὲν εἶναι τελείως νικημένα... Ἀλλὰ γιὰ ἓνα καιρὸ εἶμαι χωρὶς καταφύγιο».

Ναί, ἀλλὰ καὶ ὁ πιστὸς μπορεῖ ἐπίσης νὰ αἰσθανθεῖ κάποτε χωρὶς καταφύγιο. Καὶ ὁ Θεὸς δὲν εἶναι

ἀπλῶς ἔνα καταφύγιο. Ὑπάρχει ὅμως οὐσιαστικὴ διαφορά: «Μάλιστα, ἀλλὰ ὁ πιστὸς ἔχει τὴ βεβαιότητα τοῦ Θεοῦ. Ὁπωσδήποτε ἔχει περισσότερη καταφυγὴ παρὰ ὁ ἀπιστος, ὁ ἄθρητος, ὁ ἄθεος.» Εχει καὶ ἀνθρώπινη καταφυγὴ. Εἶναι πολὺ σπουδαῖο νὰ ἀνήκει κανεὶς σὲ μιὰ θρησκεία... Λέω ὅτι εἶμαι ἄθεος; Ἀλλὰ γιὰ πολὺ καιρὸ ἡ λέξη αὐτὴ μοῦ φάνηκε πελώρια. «Οπως μιὰ εὐτέλεια, μιὰ βαναυσότητα. Κατὰ κάποιο τρόπο δὲν ἔχει κανεὶς τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιδεικνύεται ως ἄθεος. Σχεδὸν πάντα αὐτὸ σημαίνει, ὅτι δὲν εἶναι μόνο ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐναντίον σὲ καθετί, ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἐννοοῦν διὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐναντίον κάθε πίστεως, κάθε ζήλου, κάθε ἀγάπης. Ὁ ἄθεϊσμὸς εἶναι πάρα πολὺ συνχνά, ἰσοδύναμος τοῦ ἀπόλυτου μηδενισμοῦ. Μὲ αὐτὴ τὴν ἐννοια θὰ ἥμουνα πολὺ δυστυχῆς νὰ μὴ μπορῶ νὰ χρησιμοποιήσω τὴ λέξη Θεός. Χρησιμοποιῶ τὴ λέξη, τὸ γνωρίζετε. Ὑπάρχουν στιγμές, ποὺ δὲν ξέρω νὰ πῶ τὰ πράγματα διαφορετικά, παρὰ ἐν σχέσει μὲ τὴν πίστη τῶν ἀλλων».

«Ἐτσι εἶναι. «Οσο καὶ νὰ θέλουμε νὰ δικαιολογήσουμε τὰ ἀδικαιολόγητα τὸ πρόβλημα μένει. Ματαιοπονοῦμε μὲ τὸ νὰ νομίζουμε, πῶς ὁ Θεὸς εἶναι μιὰ ἀνώδυνη ὑπόθεση καὶ καταργεῖται μὲ τὸ ἀζημίωτο. Βεβαίως καταργεῖται βίαια στὴ σκέψη καὶ στὴ ζωὴ μερικῶν. Μετὰ ὅμως τί γίνεται;

Ποιός βγάζει τὶς τραγικὲς συνέπειες ἀπὸ μιὰ τέτοια κατάργηση; Ποιός εἰσπράττει τὶς ἐπιπτώσεις ἀπὸ ἔνα τέτοιο ξεθεμελίωμα τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἄνθρωπου; Ποιός πληρώνει μιὰ τέτοια «εὐτέλεια» καὶ «βαναυσότητα» -γιατὶ γιὰ εὐτέλεια καὶ βαναυσότητα πρόκειται- ποὺ χρωματίζει ὅλες τὶς πράξεις καὶ τὶς ἐνέργειες τοῦ ἀσυγκράτητου πιά, χωρὶς Θεό, ἄνθρωπου; Ποιός καὶ μὲ τί θὰ καλύψει τὸ κενό, ποὺ δημιουργεῖ ἡ ἀπουσία τοῦ Θεοῦ;

«Ο Μηδενισμός; Μὰ ἀπὸ τὴν ἀρνηση καὶ τὸ μηδὲν μονάχα ἡ ἀρνηση παράγεται. Καὶ ἀλίμονο σ' ἐκεῖνον, ποὺ ζεῖ μὲ τὸ κενὸ στὴν ψυχή. Δηλαδὴ σ' ἐκεῖνον ποὺ ζεῖ μὲ κενὴ τὴν ψυχή.

«Θὰ ἥμουνα πολὺ δυστυχῆς νὰ μὴν μπορῶ νὰ χρησιμοποιήσω τὴ λέξη Θεός» ὄμολογοῦσε. «Ἄν μποροῦσε νὰ συλλάβει τὸ βαθύτερο νόημα αὐτοῦ ποὺ λέει, τότε θὰ καταλάβαινε τὸ ἔγκλημα, ποὺ εἶχε διαπράξει ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅταν τὸν ἀποστεροῦσε ἀπὸ μιὰ βαθιὰ ἀνάγκη, τὴν πιὸ σπουδαία, ποὺ αἰσθανόταν ἡ ψυχή του.

Πόσο, ἀλήθεια, τραγικὸς γίνεται ὁ ἄνθρωπος, ποὺ βλέπει τὴν ἀσθένεια καὶ ἀδυναμία του, θέλει νὰ τὴν ξεπεράσει, ἀλλὰ δὲν κάνει τὸ ἀποφασιστικὸ βῆμα, γιατὶ μένει δέσμιος τῶν προκαταλήψεων του! «Οσο καὶ ἂν ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀδυναμία του, τὸ τυραννικὸ «ἐγώ» του, ὅμως δὲν ἀποφασίζει καὶ νὰ τὸ ἀπαρνηθεῖ. Ἀλλὰ χωρὶς αὐτὴ τὴν ἀπάρνηση δὲν μπορεῖ νὰ ὀδηγηθεῖ στὸν Θεό. Τὸ μεγαλύτερο πάντα ἐμπόδιο γιὰ να πλησιάσουμε τὸν Θεὸ εἶναι τὸ ἐγώ.

«Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐγένετο πορευομένων ἡμῶν τῶν Ἀποστόλων εἰς προσευχὴν παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν

πνεῦμα Πύθωνος ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. Αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζε λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπε· Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔξελθεν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἔξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἔξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγοράν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπον· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαίοις ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἢ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ρωμαίοις οὖσι. Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἴμάτια ἐκέλευσον ράβδίζειν, πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς παραγγελίαν τοιαύτην εἰληφώς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ
ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πράξ. ιστ' 16-34
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. θ' 1-38

ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας

προσευχόμενοι ὑμνουν τὸν Θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι· ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας ὡστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου, ἀνεῳχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. Ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἵδων ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔμελλεν ἐαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. Ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος λέγων· Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἀπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἐντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; Οἱ δὲ εἶπον· Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἰκός σου. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα, ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἰκον αὐτοῦ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἡγαλλιάσατο πανοικεὶ πεπιστευκώς τῷ Θεῷ».

Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ

«Ἐγένετο... παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνος ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη».

Μέσα στὴν σύγχρονη κοινωνία, ποὺ ἡ ύλιστικὴ νοοτροπία ἀπλώνεται ὀλοένα καὶ πιὸ πολύ, οἱ δοῦλοι τοῦ συμφέροντος πολλαπλασιάζονται. Μιὰ χαρακτηριστικὴ περιγραφή της βρίσκουμε στὴν σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπή. Οἱ δοῦλοι τοῦ συμφέροντος

ΑΔΙΑΦΟΡΟΥΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΣΑ ποὺ χρησιμοποιοῦν προκειμένου νὰ κερδίσουν, νὰ πλουτίσουν. Παρατηρῆστε τοὺς κυρίους τῆς «παιδίσκης». Ἐκμεταλλεύονται ἔνα ἄρρωστο, δυστυχισμένο καὶ βασανισμένο πλάσμα. Άδιαφοροῦν γιὰ τὴν δοκιμασία τοῦ κοριτσιοῦ ἀπ' τὴν κυριαρχία τοῦ πονηροῦ πνεύματος. Ἐκεῖνο ποὺ τοὺς ἐνδιαφέρει εἶναι τὰ χρήματα ποὺ θὰ καρπωθοῦν ἀπὸ τὴν κατάσταση αὐτή. Ἔτσι προτιμοῦν ἀντὶ νὰ ἐλευθερωθεῖ, νὰ κυριαρχεῖται ἡ παιδίσκη ἀπὸ τὸ δαιμόνιο τοῦ Πύθωνος, γιατὶ αὐτὸ τοὺς ἔξασφαλίζει πλούσιες εἰσπράξεις. Τοὺς παρέχει «ἐργασίαν πολλὴν» ἡ μαντευόμενη.

Πόσοι καὶ πόσοι σύγχρονοι δοῦλοι τοῦ συμφέροντος δὲν ἀκολουθοῦν τὴν ἴδια τακτική. Σκοπός τους, ἐπιδίωξή τους, εἶναι τὸ συμφέρον. Καὶ γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ δὲν διστάζουν νὰ χρησιμοποιήσουν κάθε μέσο.

Ὑπάρχουν ἔμποροι, παραγωγοί, ποὺ πουλοῦν ἀλλοιωμένα εἰδη, τρόφιμα, φάρμακα, χωρὶς κἄν νὰ πολυσκοτίζονται γιὰ τὸν ἄμεσο κίνδυνο τῆς ζωῆς τῶν συνανθρώπων τους. Αὐτοὺς ἔνα πράγμα τοὺς ἐνδιαφέρει: Πῶς θὰ κερδίσουν περισσότερα, πῶς θὰ ίκανοποιήσουν τὸ πάθος τῆς πλεονεξίας τους. Κοιτάξτε ἐπειτα μερικοὺς δημοσιογράφους, συγγραφεῖς, θεατρικοὺς καὶ κινηματογραφικοὺς παραγωγούς. Δοῦλοι τοῦ συμφέροντος, γράφουν,

κυκλοφοροῦν καὶ προβάλλουν ἔργα, τὰ ὅποια ἔχουν τὸ ἔγκλημα καὶ διαφημίζουν τὴν ἀνθητικότητα. Τὸ δὲ τὰ ἔργα αὐτὰ χιλιάδες νέοι καὶ νέες ὁδηγοῦνται στὴν καταστροφή, σπίτια διαλύονται, δὲν τὸ λαμβάνουν ύπ' ὅψιν. Ἀρκεῖ τὸ δὲ τοὺς αὐτοὶ γεμίζουν τὶς τοέπες τους μὲ ἄφθονα χρήματα. Εἶναι αἰχμάλωτοι καὶ δοῦλοι τοῦ συμφέροντος.

Ύπάρχει ὅμως καὶ μιὰ ἄλλη ἐνδιαφέρουσα πλευρὰ τοῦ θέματος. Οἱ ἀντιδράσεις τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν

ΟΤΑΝ ΘΙΓΕΤΑΙ ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ.

Ἄς παρακολουθήσουμε καὶ πάλι τὴν περικοπή. Τὸ ἄνομο ἐμπόριο εἰς βάρος τοῦ κοριτσιοῦ ποὺ μάντευε δὲν κράτησε πολύ. Ὁ ἄγιος ἀπόστολος Παῦλος «ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ» θεραπεύει καὶ ἐλευθερώνει τὸ δυστυχισμένο ἐκεῖνο κορίτσι ἀπὸ τὴν κυριαρχία τοῦ δαίμονα. Καὶ τότε ξεσπάει ἡ θύελλα. Οἱ κύριοι τοῦ κοριτσιοῦ, ὅταν εἶδαν δὲ τὸ «ἔξηλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν», τῆς ἄνομης δηλαδὴ καὶ ἀμαρτωλῆς ἐργασίας τους, ἔγιναν οἱ ἥρωες τοῦ ἐπεισοδίου τοῦ ραβδισμοῦ καὶ τῆς φυλακίσεως τῶν Ἀποστόλων. Καὶ ἔδειξαν ἐναντίον τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ὅλη τὴν μανία καὶ τὸ ἄγριο πάθος τους, γιατὶ τόλμησαν νὰ θίξουν τὸ ύλικὸ συμφέρον τους. Τὸ ἴδιο συμβαίνει πάντοτε. Οἱ δοῦλοι τοῦ συμφέροντος δὲν δέχονται ἐπεμβάσεις στὰ ἄνομα ἔργα τους. Θὰ ἐπιτεθοῦν νὰ ἔχοντάσουν ὅποιον θὰ τολμήσει νὰ θίξει τὸ συμφέρον τους. Θὰ ζητήσουν νὰ τὸν ἔχουν δετερώσουν. Θὰ ἀρχίσουν τὸν διωγμὸ γιὰ νὰ βγάλουν ἀπὸ τὴν μέση ἐκεῖνον, ποὺ θὰ θελήσει νὰ διαμαρτυρηθεῖ γιὰ τὰ ὅσα ἀμαρτωλὰ διαπράττουν.

«Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἔκρινεν ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς. Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἴδιου αἵματος. Ἔγὼ γάρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ
ΑΓ. 318 ΠΑΤΕΡΩΝ (Α΄ ΣΥΝΟΔΟΥ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πράξ. κ' 16-18, 28-36
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ιωάν. ιζ' 1-13

ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὅπίσω αὐτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην

μετὰ δακρύων νουθετῶν ἐνα ἔκαστον. Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. Ἀργυρίου ἥ χρυσίου ἥ ἴματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἥ λαμβάνειν. Καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο».

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΟΥΣ ΛΥΚΟΥΣ!

«Εἰσελεύσονται ... λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου».

“Οπου ποίμνιο, ἔκεī καὶ λύκοι. Δὲν ἔλειψαν οἱ λύκοι καὶ ἀπὸ τὸ ποίμνιο τοῦ Χριστοῦ. Δὲν μπόρεσαν ὅμως νὰ τὸ ἀφανίσουν. Ή σημερινὴ ἐπέτειος τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου μαρτυρεῖ τὴν νίκη τῆς ἐκκλησίας ἐναντίον τῶν πρώτων φοβερῶν λύκων, τῶν αἱρετικῶν Ἀρειανῶν.

Δὲν λείπουν οἱ λύκοι, οἱ αἱρετικοὶ καὶ ἀπὸ τὴν σημερινὴν ποίμνη τοῦ Χριστοῦ. Εχουν εἰσβάλει ἀπειλητικοί. Ό κίνδυνος εἶναι καὶ τώρα σοβαρός. Πῶς θ' ἀντιμετωπιστεῖ; Τὸν τρόπο μᾶς τὸν δείχνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴ σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπὴ καὶ μαζὶ μᾶς δίνει καὶ τὰ δύο βασικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν αἱρετικῶν.

ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ εἶναι τὸ πρῶτο. «Ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα», τονίζει ὁ μεγάλος Ἀπόστολος. Θὰ ἐμφανισθοῦν ἄνθρωποι, ποὺ θὰ διαστρέφουν τὴν ἀλήθεια καὶ θὰ διδάσκουν τὴν πλάνη καὶ τὴν αἵρεση.

Μήπως τὸ ἵδιο δὲν κάνουν καὶ οἱ σημερινοὶ αἱρετικοί; Κοιτάξτε τοὺς χιλιαστὲς ἥ μάρτυρες τοῦ Γιεχωβᾶ. Εἶναι εἰδικοὶ στὴ διαστροφὴ τῆς ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου. Πλαστογραφοῦν τὰ ίερὰ κείμενα καὶ διαστρέφουν τὰ λόγια τῆς Ἅγιας Γραφῆς. Οὔτε ἵνας ἀλήθειας στὰ λόγια τους. Ψέμα καὶ πλάνη καὶ ἀπάτη οἱ ἰδέες τους. Νοθεύουν καὶ θολώνουν τὸ κρυστάλλινο νερὸ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας. Εἶναι οἱ ἵδιοι κακοὶ καὶ διεστραμμένοι. Ποιὰ σχέση μπορεῖ νὰ ἔχουν αὐτοὶ μὲ τὴν ἀλήθεια; Μήπως μπορεῖ ἔνα «δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν»; (Ματθ. ζ' 18).

«ΛΥΚΟΙ ΒΑΡΕΙΣ»

‘Ο ἀπόστολος Παῦλος προχωρεῖ τώρα στὸ δεύτερο χαρακτηριστικὸ τῶν αἱρετικῶν. Εἶναι «λύκοι βαρεῖς, λέει, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου». Οἱ λύκοι εἶναι ὕπουλοι, ἄγριοι, αἴμοβροι καὶ καταστρεπτικοί. Προσπαθοῦν νὰ ἀποσπάσουν τὰ πρόβατα ἀπὸ τὸν ποιμένα, γιὰ νὰ τὰ κατασπαράξουν. Τὴν ἴδια τακτικὴν ἀκολουθοῦν καὶ οἱ αἱρετικοί. Σκοπός τους εἶναι «τοῦ

ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὅπίσω αὐτῶν», λέει ὁ Ἀπόστολος. Προσπαθοῦν νὰ ἀποσπάσουν τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ νὰ τοὺς κάνουν δικούς τους ὄπαδούς, δικά τους τυφλὰ ὅργανα. Μέσα στὴ μάντρα τῆς ἐκκλησίας, κοντὰ στὸν καλὸ Ποιμένα, τὸν Χριστό, οἱ πιστοὶ εἶναι ἀσφαλισμένοι. Τὸ ξέρουν αὐτὸς οἱ «λύκοι», οἱ αἱρετικοί. Γι' αὐτὸς καὶ βασική τους ἐπιδίωξη εἶναι νὰ χωρίσουν τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὸ σύνολο. Καὶ ὅταν κατορθώσουν νὰ παρασύρουν μερικοὺς στὴν πλάνη τους, τοὺς κάνουν τυφλὰ ὅργανά τους, δυὸ φορὲς χειρότερους ἀπὸ τοὺς ἑαυτούς τους. Τοὺς μεταβάλλουν σὲ ἀνελεύθερα πλάσματα. Καὶ σὲ λίγο θὰ προχωρήσουν στὸ τελικό τους κτύπημα: Θὰ δολοφονήσουν τὴν ψυχὴ τῶν θυμάτων τους.

«ΓΡΗΓΟΡΕΙΤΕ»

‘Ἄλλὰ νὰ τώρα ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὑποδεικνύει τὸν ἀποφασιστικὸ τρόπο γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν λύκων: «Γρηγορεῖτε», φωνάζει πρὸς τοὺς ποιμένες τῆς Ἔφεσου. «Γρηγορεῖτε!» Εἶναι ὁ μόνος τρόπος, γιὰ νὰ μὴν περάσουν οἱ λύκοι.

‘Η κραυγὴ αὐτὴ τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου ἀντηχεῖ καὶ στὰ δικά μας αὐτιά, καὶ στὶς δικές μας καρδιές. «Γρηγορεῖτε» σεῖς οἱ ποιμένες, οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ ιερεῖς. Σεῖς, ποὺ ἔχετε πάρει τὴν ἐντολὴν ἀπὸ τὸν Χριστὸ νὰ ποιμαίνετε «τὰ ἀρνία του». Ἀγρυπνοί σταθεῖτε στὴ μάντρα τῶν λογικῶν προβάτων, στὶς ἐπάλξεις τῆς ἐκκλησίας. Καὶ οἱ λύκοι δὲν θὰ περάσουν. «Γρηγορεῖτε» καὶ σεῖς τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, οἱ Χριστιανοί, ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς πιστούς. ‘Εχετε θησαυρὸ στὴν καρδιά σας. Τὴν ὄρθη πίστη, τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς τὸν θησαυρὸ θέλουν νὰ σᾶς ἀρπάξουν οἱ αἱρετικοί. Μὴ παρασύρεσθε ἀπὸ τὰ γλυκόλογα, ποὺ θὰ σᾶς ποῦν. Αὐτοὶ εἶναι «λύκοι βαρεῖς» ποὺ ἔρχονται κοντά σας μὲ ἔνδυμα προβάτου. Προσοχὴ στοὺς λύκους, μὴ πέσετε στὰ δόντια τους. Μείνετε ἄγρυπνοι, ἀκλόνητοι καὶ σταθεροὶ μέσα στὴ μάντρα τῆς ἐκκλησίας. Πάντα κοντὰ στὸν καλὸ Ποιμένα μας, τὸν Κύριο Ἰησοῦ. Καὶ οἱ λύκοι δὲν θὰ περάσουν.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τους άναγνωστες μας

Πνευματική λατρεία

B'

Μιλήσαμε για τὴν «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» λατρεία, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τοῦ ψυχικὰ καλλιεργημένου ἀνθρώπου. Διότι ἂν ἡ θεοποίηση τοῦ ἐγώ, ποὺ ὁδηγεῖ στὴν ἄρνηση τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ, ἀποτελεῖ ἐκδίλωση τῶν μικρόψυχων ἐγωπαθῶν, ὅμως ἀντίθετα, ἡ «ἐν πνεύματι» λατρεία, ἡ ἀνύψωση τῆς ψυχῆς ποὺ δοξάζει τὸν Θεό, ἥταν πάντοτε τὸ γνώρισμα τῶν μεγάλων ψυχῶν.

Στὸ σημεῖο αὐτὸν χρειάζεται μιὰ ὑπογράμμιση ποὺ ἀποτελεῖ βασικὸ στοιχεῖο τῆς λατρείας, στὴν ὁποία κατ' ἔξοχὴν εὐαρεστεῖται ὁ Θεός. Χωρὶς αὐτὸν τὸ στοιχεῖο ἡ λατρεία ξεπέφτει σὲ τυπικισμὸν καὶ σὲ καμουφλαρισμένο φαρισαϊσμό.

Τὸν Θεό, δηλαδή, τὸν δοξάζουμε ὅχι μόνο μὲ ὕμνους καὶ δοξαστικά. Τὸν δοξάζουμε «ἐν τῷ σώματι ἡμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν, ἄτινά ἔστι τοῦ Θεοῦ» (Α΄ Κορινθ. στ΄ 20), ὅταν δηλαδὴ ἡ ὄλη ζωή μας εἶναι σύμφωνη μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δὲν ὑπάρχει ἀγιότερος ναὸς καὶ καθαρότερο θυσιαστήριο ἀπὸ τὴν ἀγνή σκέψη, τὸ καθαρὸ ἀπὸ κάθε μολυσμὸ σῶμα καὶ τὴν συνεπῆ χριστιανικὴν ζωήν. Ἀπὸ τὸ ἔμψυχο αὐτὸν θυσιαστήριο ἀνεβαίνει ἡ πιὸ εὐπρόσδεκτη στὸν Θεὸν λατρεία: Ἡ ζωντανὴ θυσία, ἡ «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» λατρεία.

Δὲν ζητάει ὁ Θεὸς ὄλοκαυτώματα καὶ ζωοθυσίες. Οὔτε «βαττολογίες, ὡσπερ οἱ ἔθνικοί», οἱ ὁποῖοι «δοκοῦσι ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται» (Ματθ. στ. 7). Ζητάει νὰ «παραστήσουμε τὰ σώματα ἡμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἀγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ἡμῶν» (Ρωμ. ιβ΄ 1). Ἔνα ἄλλο, δηλαδή, θυσιαστήριο ζητάει ὁ Θεὸς νὰ ὑψώσουμε μέσα μας. Καὶ πάνω σ' αὐτὸν νὰ θυσιάσουμε πάθη, κακίες, ἐγωισμούς, ἀδικίες. Τὸ σῶμα μας θὰ γίνεται θυσία ζωντανή, ὅταν δὲν χρησιμοποιεῖται ὡς ὅργανο ἀμαρτίας, ἀλλὰ ἀγιότητας. Ἡ ζωή μας γίνεται λατρεία «εὐάρεστος τῷ Θεῷ», «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» (Ιωάν. δ΄ 24), ὅταν ζητεῖ «τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ» (Ματθ. στ΄ 33) καὶ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἐπικράτησή τους στὴν γῆ.

Πόσο παραστατικὰ μᾶς περιγράφει ὁ ἵερος Χρυσόστομος τὴν θυσία αὐτῆς: «Θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ Κύριον». Τί θὰ πεῖ ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Θεοῦ, «θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης»; «Δικαιοσύνην μετέρχεσθε, δικαιοσύνην προσφέρετε· τοῦτο μέγιστον τῷ Θεῷ δῶρον, αὕτη θυσία δεκτή, αὕτη προσφορὰ πολλὴν ἔχουσαν τὴν ἀρέσκειαν, οὐ τὸ πρόβατα θύειν καὶ μόσχους, ἀλλὰ τὰ δίκαια πράπτειν. Ὁρᾶς τῆς Ἑκκλησίας τὴν πολιτείαν ἄνωθεν προδιαγραφομένην, καὶ ἀντὶ τῶν αἰσθητῶν ἐκείνων τὰ νοητὰ ζητούμενα. Δικαιοσύνην δὲ ἐνταῦθα καθάπερ ἔμπροσθεν εἴπον, οὐ τὴν μερικὴν ἀρετὴν φησίν,

ἀλλὰ τὴν καθόλου· καθὸ καὶ δίκαιον ἀνθρωπὸν καλοῦμεν τὸν ἄπασαν ἐν ἑαυτῷ ἔχοντα τὴν ἀρετὴν».

Δηλαδὴ τὸ μεγαλύτερο δῶρο στὸ ὁποῖο εὐαρεστεῖται ὁ Θεὸς καὶ τὸ δέχεται ως τὴν πιὸ σπουδαία προσφορά, δὲν εἶναι οἱ ζωοθυσίες, οἱ ύλικὲς προσφορές, ἀλλὰ νὰ εἴμαστε ἀνθρωποί τῆς ἀρετῆς, νὰ ἀσκοῦμε παντοῦ καὶ πάντοτε τὴν ἀγάπη, τὴν δικαιοσύνην. Καὶ προσθέτει τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ σχολιάζει: «Νὰ σβήσουμε μέσα ἀπὸ τὴν ψυχή μας κάθε ἀμαρτωλὴ ἐπιθυμία, νὰ ἔξαλείψουμε τὸν θυμό, νὰ ἔξαφανίσουμε τὸν φθόνο. Αὐτὸν εἶναι ἀληθινή, ζωντανὴ θυσία. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Ἅγιον εἶναι φωτιὰ καὶ μαχαίρι. Μὲ τὸ πνευματικὸ αὐτὸν μαχαίρι ἀφαίρεσε ἀπὸ τὴν καρδιά σου καθετὶ ποὺ εἶναι ἀμαρτωλὸ καὶ ξένο μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸ ἴδιο διάνοιξε τὴν ἀκοή σου, διότι τὰ πνευματικὰ νοσήματα καὶ οἱ πονηρὲς ἐπιθυμίες συνήθως βουλώνονται καὶ ἐμποδίζουν τὴν εἰσοδο τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ».

Καὶ πράγματι ἡ θυσία αὐτὴν ἡ πνευματικὴ εἶναι προσιτὴ σὲ ὄλους μας. Γιὰ νὰ προσφερθεῖ δὲν χρειάζεται οὔτε χρήματα οὔτε μαχαίρια οὔτε θυσιαστήρια οὔτε φωτιά. Ἡ θυσία αὐτὴν δὲν διαλύεται καὶ δὲν γίνεται καπνὸς καὶ στάχτη καὶ κνίσα. Διατηρεῖται γιατὶ στηρίζεται στὴν ἀγαθὴν διάθεση, στὴν πνευματικὴν καλλιέργεια, στὸν ἡθικὸ πλοῦτο, στὸν ἔξαγιασμὸ τῆς καρδιᾶς τοῦ ἀγωνιστὴν πιστοῦ.

Στὴν θυσία αὐτὴν, κατὰ φυσικὴ συνέπεια, τὰ ὁποιαδήποτε ἔμποδια παραμερίζονται. Οὔτε ἡ φτώχεια οὔτε ὁ τόπος γίνονται πρόσκομμα. Καὶ κάτω ἀπὸ τὶς πιὸ δυσμενεῖς συνθῆκες μπορεῖ κανεὶς νὰ προσφέρει τὴν «λογικὴν» καὶ «ἐν πνεύματι» λατρεία. Ο ἴδιος γίνεται κατὰ τὸν ἄγιο Ιωάννην τὸν Χρυσόστομο, «καὶ ιερέας καὶ θυσιαστήριο καὶ μάχαιρα καὶ σφάγιο. Αὐτὰ εἶναι τὰ πλεονεκτήματα τῆς νοερῆς καὶ πνευματικῆς θυσίας. Εἶναι ἡ πιὸ εὐκολη καὶ ἀπλῆ, γιατὶ δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἔξωτερικὲς καὶ ύλικὲς πρετοιμασίες. Τῆς ἀρκεῖ ἡ ἀγαθὴ διάθεση τῆς ψυχῆς».

Καὶ πιὸ ἀναλυτικὰ καὶ συγκεκριμένα μᾶς παρουσιάζει ὁ ἴδιος τὴν ἀληθινὴν πνευματικὴν λατρεία: «Μπορεῖ κανεὶς καὶ μὲ τὰ μάτια νὰ ψάλλει, ὅχι μόνο μὲ τὴ γλώσσα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ χέρια καὶ μὲ τὰ πόδια καὶ μὲ τὴν ἀκοή. Ὁταν τὸ καθένα ἀπὸ τὰ μέλη αὐτὰ κάνει, ὅσα φέρνουν δόξα καὶ ὕμνο στὸν Θεό. Δηλαδή, ὅταν τὰ μάτια δὲν βλέπουν τὰ ἀμαρτωλὰ καὶ πονηρά, ὅταν τὰ χέρια εἶναι ἀπλωμένα ὅχι γιὰ ἀρπαγῆ, ἀλλὰ γιὰ ἐλεημοσύνη, ὅταν ἡ ἀκοὴ εἶναι πρόθυμη νὰ ἀκούει ὕμνους στὸν Θεό καὶ ὅσα βοηθοῦν τὴν ψυχή, ὅταν τὰ πόδια τρέχουν στὴν Ἑκκλησία καὶ γιὰ συμπαράσταση στοὺς ἀδελφούς, ὅταν ἡ καρδιὰ δὲν δολεύεται, ἀλλὰ εἶναι γεμάτη ἀγάπη, τότε τὰ μέλη τοῦ σώματος γίνονται ψαλτήριο καὶ κιθάρα καὶ ἀναπέμπουν τὴν καινούργια ὡδή, ὅχι μὲ λόγια, ἀλλὰ μὲ ἔργα».

Πηγὴ δυνάμεως καὶ ἀγιασμοῦ

ΤΟ ΠΑΝΑΓΙΟ Πνεῦμα! Τὸ τρίτο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος! Αὐτὸ κατέβηκε κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς στοὺς μαθητὲς τοῦ Κυρίου καὶ τοὺς χειροτόνησε Ἀποστόλους καὶ τοὺς ἀνέδειξε διδασκάλους τῆς οἰκουμένης. Αὐτὸ γέννησε τὸ θεῖο ἐγκαθίδρυμα, ποὺ ὀνομάζεται Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Ἄλλὰ τί εἶναι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα; «Πνεῦμα Θεοῦ, ἀπαντάει ὁ κατ' ἔξοχὴν θεολόγος καὶ πνευματοκίνητος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ἄγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός. Πνεῦμα Χριστοῦ, Πνεῦμα Κυρίου, αὐτὸ εἶναι Κύριος, Πνεῦμα νίοθεσίας, ἀληθείας, ἐλευθερίας, Πνεῦμα σοφίας, συνέσεως, βουλῆς, ἰσχύος, γνώσεως, εὐσεβείας, φόβου Θεοῦ. Αὐτὸ εἶναι ἡ αἰτία ὅλων αὐτῶν τῶν θαυμαστῶν ἴδιοτήτων καὶ ἀρετῶν καὶ δυνάμεων. Τὰ πάντα πληροῦ (γεμίζει), τὰ πάντα συνέχει. Εἶναι ἀγαθό, μὲ εὐθύτητα, ἡγεμονικό. Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη προδηλοῦται σὰν δάκτυλος Θεοῦ, καὶ ἄλλο ἔξοπλει σὰν φωτιά. Αὐτὸ διδάσκει, πνέει ὅπου θέλει καὶ ὅσο θέλει, ὀδηγεῖ, ὀμιλεῖ, ἀποστέλλει καὶ ἔχωρίζει τοὺς κήρυκες τοῦ Θεοῦ, ἀποκαλύπτει, φωτίζει καὶ ζωοποιεῖ. Κάνει τοὺς ἀνθρώπους ναοὺς τοῦ Θεοῦ, θεοποιεῖ καὶ τελειοποιεῖ. Αὐτό, μεριζόμενο σὲ πύρινες γλῶσσες, διαιρεῖ τὰ μυστικὰ χαρίσματά του καὶ ἀναδεικνύει ἀποστόλους, προφῆτες, εὐαγγελιστές, ποιμένες καὶ διδασκάλους».

Πηγὴ δυνάμεως καὶ ἀγιασμοῦ εἶναι ἐπίσης τὸ Πανάγιο Πνεῦμα. Καὶ συγχρόνως αὐτὸ εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ ἀγιασμοῦ. Τὸ τονίζει ὁ ἄγιος καὶ πνευματέμφορος πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Μέγας Βασίλειος.

Τὸ Πανάγιο Πνεῦμα εἶναι ἡ ζωοποιὸς δύναμη καὶ ἡ πηγὴ τοῦ ἀγιασμοῦ. «Οπως λέει ὁ ἵερος Πατέρας, ἡ θερμότητα εἶναι ἀχώριστη ἀπὸ τὴν φωτιὰ καὶ ἡ λάμψη ἀπὸ τὸ φῶς, ἔτσι καὶ στὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι ἀχώριστο τὸ νὰ ἀγιάζει καὶ νὰ ζωοποιεῖ. Εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ ἀγιασμοῦ, ποὺ πλημμυρίζει ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους, ἀγιάζει καὶ ζωοποιεῖ τὰ σύμπαντα, ἐνοικεῖ καὶ παρέχει τὸν ἀνεξιχνίαστο θησαυρὸ τῶν οὐράνιων δωρεῶν σὲ κάθε πιστό.

Θησαυρὸς δωρεῶν οὐράνιων! Καὶ αὐτὲς τὶς δωρεὲς τὶς προσφέρει στοὺς πιστούς, στὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, σὲ μᾶς τοὺς Χριστιανούς. Ποικίλες οἱ δωρεὲς καὶ ποικίλα τὰ χαρίσματα μὲ τὰ ὅποια στολίζει τὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. «Τὸ νερὸ τῆς βροχῆς, λέει ὁ ἄγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων, ποὺ ποτίζει ἔνα κῆπο, ὅταν εἰσέρχεται στὰ διάφορα φυτά, γίνεται λευκὸ στὸν κρίνο, κόκκινο στὸ τριαντάφυλλο, μῶβ στοὺς μενεζέδες, διαφορετικὸ στὸν φοίνικα καὶ ἄλλο στὸ ἀμπέλι καὶ σὲ κάθε φυτὸ διαφορετικό. Χωρὶς νὰ μεταβάλλεται ἡ οὐσία του, συμπεριφέρεται ἀνάλογα μὲ τὴν κατασκευὴ τῶν φυτῶν ποὺ τὸ ὑποδέχονται.» Ετσι καὶ

τὸ Πνεῦμα, ἂν καὶ εἶναι μονοειδές, σὲ ἄλλον φωτίζει τὴν ψυχὴν νὰ προφητεύει, σὲ ἄλλον δίνει δύναμην νὰ ἀπομακρύνει τοὺς δαίμονες, σὲ ἄλλον νὰ ἐρμηνεύει τὶς θεῖες Γραφές, σὲ ἄλλον ἐνισχύει τὴν σωφροσύνη, σὲ ἄλλον διδάσκει τὴν ἐλεημοσύνη, ἄλλον παροτρύνει νὰ καταφρούνει τὶς σαρκικὲς ἐπιθυμίες, ἄλλον ἔτοι-

Τὸ Πανάγιο Πνεῦμα εἶναι ἡ ζωοποιὸς δύναμη καὶ ἡ πηγὴ τοῦ ἀγιασμοῦ. Οπως ἡ θερμότητα εἶναι ἀχώριστη ἀπὸ τὴν φωτιὰ καὶ ἡ λάμψη ἀπὸ τὸ φῶς, ἔτσι καὶ στὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι ἀχώριστο τὸ νὰ ἀγιάζει καὶ νὰ ζωοποιεῖ. Εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ ἀγιασμοῦ, ποὺ

πλημμυρίζει ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους, ἀγιάζει καὶ ζωοποιεῖ τὰ σύμπαντα, ἐνοικεῖ καὶ παρέχει τὸν ἀνεξιχνίαστο θησαυρὸ τῶν οὐράνιων δωρεῶν σὲ κάθε πιστό.

γκη ἀληθινῆς παρηγοριᾶς ἀπὸ τὰ δεινὰ ποὺ δοκιμάζει καθημερινά. Ποῦ θὰ τὰ βρεῖ αὐτά; Ποιὸς θὰ τοῦ τὰ δώσει; Ο Βασιλιὰς ὁ οὐράνιος, ὁ Παράκλητος, ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο. Άς ἀκούσουμε τώρα ἔναν ἔχοχο ὑμνολόγο τοῦ Πνεύματος, τὸν ἀσκητὴν καὶ ποιητὴν Θεόδωρο Στουδίτη, τοῦ ὁποίου οἱ ἀναβαθμοὶ ψάλλονται στὸν ὅρθρο κάθε Κυριακῆς:

«Ἄγιώ Πνεύματι προσπηγάζει πᾶσα σοφία, ἐνθεν χάρις ἀποστόλοις, καὶ τοῖς ἀθλοῖς καταστέφονται μάρτυρες καὶ προφῆται ὄρωσι.» «Ἄγιώ Πνεύματι πᾶσα ψυχὴ ζωοῦται καὶ καθάρσει ὑψοῦται, λαμπρύνεται τῇ τριαδικῇ μονάδι ἱεροκρυφίως». «Ἄγιώ Πνεύματι θεογνωσίας πλοῦτος, θεωρίας καὶ σοφίας». «Ἄγιώ Πνεύματι βυθὸς χαρισμάτων, πλοῦτος δόξης, κριμάτων βάθος μέγα...» Ή βασιλεία τοῦ Πνεύματος εἶναι τὸ κατ' ἔξοχὴν αἴτημα τῆς τραγικῆς ἐποχῆς μας. Τὸ «Βασιλεῦ οὐράνιε» ἄς εἶναι ἡ συνεχὴς προσευχή μας.

«Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἥσαν ἄπαντες οἱ ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν

ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἥσαν καθήμενοι· καὶ ὡφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἓνα ἔκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἄπαντες Πνεύματος Ἅγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλῶσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἡσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλήμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΙΟΥΝΙΟΥ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Πράξ. β' 1-11 ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ιωάν. ζ' 37-52, n° 12

ἥκουσαν εἰς ἔκαστος τῇ ἴδιᾳ διαλέκτῳ λαλοῦντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγο-

ντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἴδού πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἔκαστος τῇ ἴδιᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ἣ ἐγεννήθημεν, Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀραβεῖς, ἀκούομεν λαλοῦντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλῶσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ;».

ΠΝΟΗ ΚΑΙ ΦΩΤΙΑ

«Ἐγένετο... ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας...
καὶ ὡφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός».

Οἱ οὐρανοὶ ἄνοιξαν ὄριστικά! Τοὺς ἄνοιξε ὁ ἀναστημένος, ὁ θριαμβευτής, ὁ δοξασμένος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὅποιος μὲ τὴν Ἀνάληψίν του «ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψολοῖς» (Εβρ. α' 3). Καὶ ἀπὸ τοὺς ἄνοιγμένους πιὰ οὐρανοὺς τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς ἔχει θυμόντες ἡ δωρεὰ τοῦ ἀγίου Πνεύματος στὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. Στὴν περιγραφὴν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ γεγονότος, ποὺ ἀκούσαμε στὴν σημερινὴν ἀποστολικὴν περικοπήν, τὸ Πανάγιο Πνεῦμα εἰκονίζεται μὲ δύο σύμβολα. Μὲ τὴν πνοὴν καὶ τὴν φωτιάν. Ποιὸ δῆμως εἶναι τὸ νόημα τῶν δύο αὐτῶν συμβολισμῶν;

ΠΝΟΗ

Πνοὴ τοῦ ἀνέμου εἶναι ἡ λεπτὴ αὔρα, ποὺ περνᾶ ἀπαλὰ ἀνάμεσα στὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ δροσίζει τὸ πρόσωπο. Πνοὴ δῆμως τοῦ ἀνέμου εἶναι καὶ τὸ δυνατὸ φύσημα τῆς καταιγίδας, ποὺ ξεριζώνει αἰωνόβια δέντρα καὶ βυθίζει πανίσχυρα πλοῖα. Εἶται καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Εἶναι λεπτό, σὰν τὴν αὔρα καὶ δυνατὸ σὰν τὴν θύελλα καὶ τὴν καταιγίδα.

Τὸ ἄγιο Πνεῦμα ἔρχεται ἥρεμα καὶ ἀπαλὰ στὴν ψυχή μας καὶ τὴν δροσίζει, τὴν παρηγορεῖ, τὴν ἀνακουφίζει. Στὸν θλιμμένο καὶ ἀπελπισμένο φέρνει τὴν παρηγοριὰν καὶ τὴν ἐλπίδα. Μὲ τὰ ίερὰ μυστήρια καθαρίζει καὶ ἀναγεννᾷ τὶς ψυχές μας. Στὶς ὥρες τῶν μεγάλων ἀποφάσεων τῆς ζωῆς, ἔρχεται διακριτικὰ καὶ δημιουργεῖ τὶς δημοφερεῖς σκέψεις, τοὺς εὐγενεῖς ὄραματισμούς, τὶς βαθιεῖς συγκινήσεις. Μιλάει «ώς φωνὴν αὔρας λεπτῆς» (Γ' Βασιλ. ιθ' 12).

Υπάρχουν δῆμως καὶ οἱ περιπτώσεις, ποὺ τὸ ἄγιο Πνεῦμα ἔρχεται ως «βιαία πνοὴ» καὶ δημιουργεῖ τοὺς μεγάλους καὶ σωστικοὺς συγκλονισμούς. Η «βιαία» αὐτὴν πνοὴν τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ μὲ ἓνα δυνατὸ κτύπημα, μὲ μιὰ δοκιμασία, μὲ ἓνα συγκλονιστικὸ γεγονός, συντρίβει τὸν ἐγωισμὸν ἐνὸς ὥριμου καὶ δυνατοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν ὀδηγεῖ στὴν μετάνοια καὶ τὴν πίστην. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ζωοποιεῖ καὶ ἀνασταίνει τὶς νεκρωμένες ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. Άλλ' ἀκόμη τὸ ἄγιο Πνεῦμα συμβολίζεται στὴν περικοπὴν καὶ μὲ τὴν

ΦΩΤΙΑ

Ἡ φωτιὰ ἔχει τρεῖς ἰδιότητες: Φωτίζει, θερμαίνει καὶ καθαρίζει. Τὸ ἄγιο Πνεῦμα ἔρχεται στὴν ψυχή μας ως φῶς. Ερχεται νὰ μᾶς φωτίσει, νὰ μᾶς ἀποκαλύψει τὸ νόημα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, νὰ μᾶς διδάξει τί εἶναι ὁ Θεός, νὰ μᾶς ἐξηγήσει τὴν σημασία τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ιησοῦ Χριστοῦ.

Τὸ ἄγιο Πνεῦμα ἔρχεται στὴν ψυχή μας ως θερμότης. Κάνει τὶς καρδιές μας νὰ φλογίζονται ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν Χριστό. Τὸ ἄγιο Πνεῦμα πυρπολεῖ τὶς καρδιές ὄρισμένων ἀνθρώπων καὶ τὶς ὀδηγεῖ στὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀφιέρωσην καὶ τὴν διακονία τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας του. Αὕτη τὴν πυρκαγιὰ τοῦ Πνεύματος μέσα στὶς ἀνθρώπινες καρδιές τους εἶχαν νιώσει καὶ οἱ δύο μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ, ποὺ βάδιζαν πρὸς Ἐμμαούς: «Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἐν ἡμῖν;», ἐλεγαν μεταξύ τους.

Τὸ ἄγιο Πνεῦμα μπαίνει στὴν ψυχή μας ως φωτιὰ ποὺ καθαρίζει. Μέσα στὴν ψυχή μας ὑπάρχουν ἀκάθαρτα καὶ γήινα στοιχεῖα. Υπάρχουν μίση, φθόνοι, ἰδιοτέλειες, πάθη. Ερχεται δῆμως ἡ φωτιὰ τοῦ Πνεύματος καὶ τρώει τὶς σκουριές καὶ καίει τὰ ἀκάθαρτα ύλικά. Καὶ ἡ φωτιὰ τοῦ Πνεύματος θὰ συνεχίσει τὸ καθαρτικό της ἔργο σ' ὅλοκληρη τὴν ζωή μας. Γιατὶ θέλει νὰ κάνει τὴν ψυχή μας χρυσάφι καθαρό, τόσο καθαρὸ ποὺ νὰ μπορεῖ τὴν «ἡμέρα ἐκείνην» νὰ τοποθετηθεῖ στὸ στέμμα τοῦ Βασιλέως Χριστοῦ καὶ νὰ ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ δημοφιά καὶ χάρη στὴν αἰώνια δόξα τῆς Βασιλείας του.

Καλούμαστε καὶ μεῖς σήμερα νὰ γίνουμε ἀνθρωποί πνοῆς καὶ φωτιᾶς. Ἀνθρωποί τοῦ ἀγίου Πνεύματος. Ζωντανοί, ἀναγεννημένοι, φωτεινοί. Τὸ πέρασμά μας ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μας νὰ εἶναι μιὰ πνοὴ αὔρας λεπτῆς τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ποὺ θὰ τοὺς δροσίζει καὶ θὰ τοὺς ξεκουράζει. Η ζωή μας, τὸ παράδειγμά μας νὰ εἶναι ἓνα φῶς, ποὺ θὰ φωτίζει τὸν δρόμο τῶν συνανθρώπων μας. Σήμερα, τὴν μεγάλην αὐτὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἀς ἀνοίξουμε διάπλατα τὶς ψυχές μας γιὰ νὰ δεχθοῦν τὴν πνοὴν καὶ τὴν φωτιὰ τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

«Ἄδελφοί, οἱ Ἀγιοι πάντες διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔψυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα Κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ἔτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιῆλθον

**ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΙΟΥΝΙΟΥ
Α΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ (ΑΓ. ΠΑΝΤΩΝ)
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. 1α΄ 33 - 1β΄ 2
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. 1΄ 32-33, 37-38, 1θ΄ 27-30**

ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὡν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν ἐρημίαις

πλανώμενοι καὶ ὅρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι. Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὅγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὔπερίστατον ἀμαρτίαν, δι’ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν».

ΕΝΑΣ ΑΠΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

«Οἱ ἄγιοι πάντες διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας».

Ἐνας ὄμορφος κόσμος προβάλλει σήμερα ἐμπρός μας. Εἶναι ὁ κόσμος τῶν Ἅγιων καὶ Ἡρώων τῆς πίστεως! Ἐναρίθμητο πλῆθος ἐκλεκτῶν ψυχῶν, ποὺ μὲ τὴν ἀγνὴν ζωὴν τους, τὸν ὑπέροχον καὶ ἡρωικὸν ἀγῶνας τους, λάμπουν σὰν φωτεινὰ ἀστέρια στὸν πνευματικὸν οὐρανὸν τῆς οἰκουμένης. Τὸ χρονικὸν τῆς ἐκπληκτικῆς ζωῆς τους τὸ ἀκούσαμε στὴν σημερινὴν ἀποστολικὴν περικοπήν. Ἄς τὸ μελετήσουμε προσεκτικότερα. Οἱ Ἅγιοι ὑπῆρξαν

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕ ΔΥΝΑΜΗ

Ἄνθρωποι σὰν κι ἐμᾶς ἦταν. Δὲν ἦταν ὅμως συνθισμένοι τύποι, ἄβουλα καὶ ἀνίσχυρα ὄντα. Μέσα τους ἔκρυβαν μιὰ δύναμην καταπληκτικήν, ποὺ τοὺς ἔκανε πραγματικὰ δυνατούς. Ἡταν ἡ δύναμην τῆς πίστεως. Μὲ τὴν δύναμην αὐτήν, σημειώνει ὁ θεῖος Ἀπόστολος, νίκησαν ἀντίπαλα βασίλεια, κυβέρνησαν μὲ δικαιοσύνην, πέτυχαν τὶς ὑποσχέσεις ποὺ τοὺς ἔδωσε ὁ Θεός, ἔφραξαν τὰ στόματα τῶν λιονταριῶν, ὅπως ὁ Δανιήλ, ἔσβησαν τὴν δύναμην τῆς φωτιᾶς, ὅπως οἱ τρεῖς Παῖδες, ξέψυγαν ἀπὸ τὸν κίνδυνο τῆς σφαγῆς, θεραπεύτηκαν ἀπὸ ἀρρώστιες, ἔγιναν ἰσχυροὶ καὶ ἀνίκητοι στὸν πόλεμο καὶ διέλυσαν τὰ στρατεύματα τῶν ἔχθρῶν τους. Καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν ἀπέδειχαν, ὅτι ἡ πίστη γι’ αὐτοὺς δὲν ἦταν μιὰ ἀπλὴ λέξη ἢ ἔνα ἔξωτερικὸν στολίδι, ἀλλὰ μιὰ δύναμην ζωῆς.

Ἐνας κόσμος ἀνθρώπων μὲ δύναμην μᾶς χρειάζεται καὶ σήμερα. Μὴ σκέπτεσαι τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ κρατοῦν στὰ χέρια τους τὸ πολὺ χρῆμα οὕτε τὰ κράτη ποὺ ἔχουν τὶς ἀποθῆκες τους γεμάτες μὲ πυρηνικὰ ὅπλα. Δὲν ἔννοοῦμε αὐτούς. Γιατὶ ἐδῶ δὲν μᾶς χρειάζεται μία δύναμη γιὰ τὸν ξεπεσμὸ καὶ τὴν καταστροφή, ἀλλὰ μιὰ δύναμη γιὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δημιουργία. Η πίστη στὸν Κύριο Ἰησοῦν εἶναι ἡ μόνη δύναμη, ποὺ κάνει τοὺς ἀνθρώπους δυνατούς. Δυνατοὺς νὰ κυριαρχοῦν στὸν ἑαυτό τους καὶ τὰ πάθη τους, δυνατοὺς νὰ κρατοῦν γερὰ τὸ τιμόνι τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς, δυνατοὺς νὰ κυβερνοῦν μὲ σύνεσην καὶ δικαιοσύνην τὸν λαό.

Οἱ Ἅγιοι ὑπῆρξαν ἀκόμη

ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΕ ΣΥΝΕΠΕΙΑ

Ἐζησαν μέσα στὸν κόσμο, ἀλλὰ δὲν συμβιβάστηκαν μὲ τὸν κόσμο. Κράτησαν τὴν πίστη τους χωρὶς συμβιβασμοὺς καὶ ὑποχωρήσεις. Γι’ αὐτὸν καὶ προτίμησαν νὰ διωχθοῦν καὶ νὰ βασανιστοῦν παρὰ νὰ συνθηκολογήσουν μὲ τὸν ἀμαρτωλὸν κόσμο. Ετσι, λέει ὁ Ἀπόστολος, ἄλλοι ἀπὸ τὸν ἀγίους, δέθηκαν στὸ βασανιστικὸν ὅργανο ποὺ λεγόταν τύμπανο, ἄλλοι ἐμπαίχθηκαν, μαστιγώθηκαν, φυλακίσθηκαν, λιθοβολήθηκαν, προνίστηκαν, δοκίμασαν πολλοὺς πειρασμοὺς καὶ τελικὰ πέθαναν κάτω ἀπὸ τὸ μαχαίρι τοῦ δημίου.

Πιστεύουμε καὶ ἐμεῖς. Πῶς ὅμως; Κρατᾶμε τὴν γραμμή μας; Ἄν θέλουμε νὰ ἀνίκουμε στὸν ὄμορφο κόσμο τῶν ἀγίων πρέπει νὰ γίνουμε ἀγωνιστὲς τῆς πίστεως μὲ συνέπεια. Ἀγωνιστὴς τῆς πίστεως μὲ συνέπεια θὰ εἴσαι, ὅταν δὲν δεχθεῖς νὰ χρησιμοποιήσεις ἄνομα μέσα, γιὰ νὰ ἔξασφαλίσεις μεγάλα κέρδη. Ή συνέπεια στὴν χριστιανικὴ σου πίστη σὲ ύποχρεώνει νὰ πεῖς τὸ ΟΧΙ στὸ πάθος τῆς πλεονεξίας. Ή ζωὴν τῆς ἀγνότητας καὶ τῆς ἡθικῆς ἀνωτερότητας καὶ ἀξιοπρέπειας, ποὺ κάνεις, προκαλεῖ ἴσως τὰ σχόλια καὶ τὶς εἰρωνεῖες τῶν συναδέλφων σου, τῶν προϊσταμένων σου. Έσὺ ὅμως πρέπει νὰ τὴν συνεχίσεις, διτιδόποτε κι ἄν λένε οἱ ἄλλοι. Κι ἄν ἀκόμα αὐτὸν θὰ σου κοστίσει τὴν θέση σου, τὴν ἐργασία σου. Αὐτὸν θὰ πεῖ συνέπεια. Καὶ στὶς περιπτώσεις αὐτὲς θὰ σκεφθεῖς τὸν ἀγίους -ἄνδρες καὶ γυναῖκες- ποὺ σὲ παρόμοιες συνθῆκες δὲν υποχώρησαν, δὲν κάμφθηκαν, δὲν συνθηκολόγησαν. Αὐτὸν εἶναι νίκη.

Δύσκολα πράγματα ἀσφαλῶς. Ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ ἀμαρτία εἶναι εὔκολη, «εὔπερίστατος», ὅπως σημειώνει ὁ Ἀπόστολος. Υπάρχει ὅμως ὁ τρόπος νὰ μὴ παρασυρθοῦμε στὴν εὔκολη ζωὴ τῆς ἀμαρτίας, ἀλλὰ νὰ προτίμησουμε τὸ δύσκολο ἀγῶνα τῆς πίστεως. Εἶναι μοναδικός: Νὰ ἀτενίζουμε στὸν ὄμορφο κόσμο τῶν Ἅγιων τῆς πίστεως καὶ πιὸ πολὺ στὸν «τῆς πίστεως Ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν». Στὴν στρατιὰ καὶ τὸν Ἀρχηγὸν τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν νικητῶν τῆς ζωῆς. Καὶ νὰ ἀγωνιζόμαστε καὶ μεῖς «δι’ ὑπομονῆς τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα».

Δύναμη ποὺ ἔξυψώνει

Πές μου, πῶς σκέπτεσαι, νὰ σοῦ πῶ «ποιὸς εἶσαι». Ποιὰ εἶναι τὰ κριτήριά σου; Τί βαραίνει τὴν ἐκτίμησή σου; Πῶς ἀξιολογεῖς τὰ διάφορα γεγονότα τῆς ζωῆς;

“Ενα κείμενο, ἵσως, σὲ βοηθήσει νὰ καθρεφτίσεις τὸν ἑαυτό σου. Νὰ τὸν ἀξιολογήσεις. Νὰ ἐλέγξεις τὶς προτιμήσεις σου, τὰ κριτήριά σου, τὸν τρόπο τῆς σκέψεώς σου. Στὴ σημερινὴ σύγχυση μιὰ ἔρευνα εἰλικρινῆς μπορεῖ νὰ σὲ βοηθήσει ἀποφασιστικά. Ἄς τὸ δοῦμε μὲ προσοχή:

* * *

“Αν πιστεύεις, πῶς ἔνα χαμόγελο εἶναι πιὸ δυνατὸ ἀπὸ ἔνα ὅπλο.

“Αν πιστεύεις, πῶς ἔνα χέρι ἀπλωμένο εἶναι πιὸ ἰσχυρὸ ἀπὸ τὴν σιδερένια γροθιά.

“Αν πιστεύεις, πῶς ὅτι ἐνώνει τοὺς ἀνθρώπους εἶναι πιὸ ἀξιόλογο ἀπὸ ὅτι τοὺς χωρίζει.

“Αν πιστεύεις, πῶς τὸ νὰ εἶναι διαφορετικὸς ὁ ἄλλος εἶναι πλοῦτος κι ὅχι κίνδυνος.

“Αν πιστεύεις, πῶς ἡ ἀγάπη εἶναι πιὸ δυνατὴ ἀπὸ τὸ μίσος.

“Αν πιστεύεις, πῶς ὁ κόσμος σήμερα ἀπειλεῖται ἀπὸ τὸν ἀτομισμὸ πιὸ πολὺ κι ἀπὸ τὴν ἀτομικὴν βόμβα.

“Αν γνωρίζεις νὰ προτιμᾶς στὶς σχέσεις σου μὲ τοὺς ἄλλους τὴν ἐλπίδα ἀπὸ τὴν καχυποψία.

“Αν θεωρεῖς τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ συμφιλίωση δύναμη κι ὅχι ἀδυναμία.

“Αν τὸ βλέμμα ἐνὸς μικροῦ παιδιοῦ κατορθώνει ἀκόμα νὰ ἀφοπλίσει τὴν καρδιά σου.

“Αν μπορεῖς νὰ χαρεῖς ἀληθινὰ στὴν χαρὰ τοῦ ἄλλου καὶ μάλιστα ἐκείνου ποὺ δὲν συμπαθεῖς.

“Αν ἡ ἀδικία, ποὺ χτυπάει τοὺς ἄλλους, σὲ κάνει νὰ ἐπαναστατεῖς τόσο ὅσο ἀν συνέβαινε σὲ σένα.

“Αν στὸ πρόσωπο τοῦ κάθε ἀνθρώπου μπορεῖς νὰ βλέπεις ἔναν ἀδελφό.

“Αν μπορεῖς νὰ δίνεις ἔνα μέρος ἀπὸ τὸν χρόνο σου στοὺς ἄλλους, χωρὶς ὑστεροβούλια, ἀλλὰ μόνο ἀπὸ ἀγάπη.

“Αν μπορεῖς νὰ ἀναγνωρίζεις τὰ καλὰ ποὺ σοῦ προσφέρουν οἱ διπλανοί σου καὶ μάλιστα οἱ οἰκεῖοι σου.

“Αν πιστεύεις, πῶς ἡ συγγνώμη ἀξίζει πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴν ἐκδίκηση.

“Αν μπορεῖς, νὰ ἀκοῦς τὸν πονεμένο χωρὶς νὰ νομίζεις, πῶς ἔχασες τὸ χρόνο σου.

“Αν μπορεῖς, νὰ δέχεσαι τὴν κριτικὴν καὶ νὰ μὴ θέτεις σὲ κίνηση τὴν αὐτόματη λειτουργία τῆς δικαιολογίας, ἀλλὰ νὰ ἐπωφελεῖσαι ἀπὸ αὐτήν.

“Αν ξέρεις νὰ δέχεσαι καὶ νὰ υίοθετεῖς μιὰ γνώμην διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν δικήν σου.

“Αν θεωρεῖς τὸ θυμὸ ἀδυναμία κι ὅχι ἀπόδειξη δυνάμεως.

“Ἄν προτιμᾶς νὰ ἀδικηθεῖς παρὰ νὰ ἀδικήσεις.

“Ἄν ύπερασπίζεσαι τὸν φτωχό, τὸν κατατρεγμένο, τὸν ἀδικημένο, χωρὶς μὲ αὐτὸν νὰ θεωρεῖς τὸν ἑαυτό σου ἥρωα.

“Ἄν πιστεύεις, πῶς ἡ ἀλήθεια εἶναι δύναμη καὶ τὸ ψέμα ἀδυναμία...

Τότε, εἶσαι ἀληθινὰ δυνατός.

* * *

Μάλιστα, **εἶσαι δυνατός**, δὲν φαίνεσαι δυνατός. Καὶ ξέρεις, πόσο μεγάλη διαφορὰ ὑπάρχει στὸ νὰ εἶσαι ἀπὸ τὸ νὰ φαίνεσαι. Καὶ δὲν ἔχεις μιὰ ὄποια δύναμη, ἀλλὰ τὴν ἀληθινὴν δύναμην. Γιατὶ κι ἐδῶ, δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶς, πῶς ὑπάρχει δύναμη καὶ δύναμη. Δύναμη, ποὺ συντρίβει καὶ δύναμη ποὺ ἔξυψώνει. ‘Η δύναμη τῆς ἀρετῆς κι ἡ δύναμη-ἀδυναμία τῆς κακίας.

“Ἄν εἶσαι ὄπλισμένος μὲ αὐτὴν τὴν δύναμην τῆς ἀρετῆς –τὴν ἀγάπην, τὴν μεγαλοκαρδία, τὴν ταπείνωση, τὴν συγχωρητικότητα, τὴν δικαιοσύνη...– ἔχεις τὸ πᾶν. Μὲ αὐτὴν θά σμιλέψεις ἔνα θαυμάσιο χαρακτήρα. “Ενα κομψοτέχνημα.” Ενα χαρακτήρα, ποὺ πρῶτος θὰ ἀπολαμβάνεις ἐσὺ καὶ θὰ καμαρώνουν οἱ ἄλλοι. Τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἀρετῆς συχνὰ τὴν θαυμάζουν κι ἐκεῖνοι ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τὴν πετύχουν.

“Ενας τέτοιος χαρακτήρας εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο ἀπόκτημα. Τίποτε ἄλλο δὲν ἔχεις νὰ ζηλέψεις.” Εχεις τὸ πᾶν. Ζεῖς τὸ πᾶν. Ζεῖς ὅπως θέλει ὁ Θεός. Καὶ μὲ τὸ νὰ ζεῖς ὅπως θέλει ὁ Θεός, ζεῖς σωστά, ίσορροπημένα, χαρούμενα. Τὴν πιὸ μεγάλην χαρά, ποὺ θὰ μποροῦσες νὰ φανταστεῖς. Δοκίμασε καὶ θὰ δεῖς.

ZΩΗ

‘Ορθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

“Οργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «ΖΩΗ»

Κυκλοφορεῖ κάθε μίνα.

Έκδότης: Άδελφότης Θεολόγων ἡ «ΖΩΗ» Σ.Α., Ίπποκράτους 189, 114 72 Αθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ίπποκράτους 189, 114 72 Αθῆναι.

Έκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ανδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Αχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lyhnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

Η ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐσωτερικοῦ (10 €)

μπορεῖ νὰ γίνει μὲ τοὺς ἔξης τρόπους:

- Μὲ κατάθεση στὴν Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, στὸν λογαριασμὸ ποὺ διατηρεῖς ἡ Άδελφότητα ὑπὲρ ἀριθμ.: **132/296000-13 (IBAN: GR1501101320000013229600013)**, δικαιούχος: Άδελφότης Θεολόγων ἡ «ΖΩΗ». Στὴν αἰτιολογία νὰ ζητᾶτε νὰ σημειώνεται ρητῶς τὸ ὄνομα τοῦ συνδρομητὴν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ (ΖΩΗ).
- Στὰ βιβλιοπωλεῖα «ΖΩΗ» (Καρύτσα 14, Αθῆνα καὶ Αγ.Σοφίας 41, Θεσσαλονίκη) καὶ συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεῖα
- Στὸ γραφεῖο τοῦ περιοδικοῦ: Ίπποκράτους 189, 114 72 Αθῆνα
- Στὰ ΕΛΤΑ μὲ ἔντυπο ταχυπληρωμῆς ποὺ συναποστέλλεται ἀνὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα γιὰ ὅσους ἔχουν ὄφειλή
- Στὰ ΕΛΤΑ μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ στὴ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ (Ιπποκράτους 189, 114 72 Αθῆνα). Προβλέπεται ἐπιβάρυνση μὲ ταχυδρομικὰ τέλη
- Σὲ κατὰ τόπους συνεργάτες καὶ ἀντιπροσώπους, οἱ ὄποιοι θὰ κόβουν σχετικὲς ἀποδείξεις.

Η ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐξωτερικοῦ (25 €) / Κύπρου (15 €)

μπορεῖ νὰ γίνει μόνο μὲ κατάθεση στὴν τράπεζα:

IBAN: GR1501101320000013229600013

BIC/Swift Code: ETHNGRAA

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΘΕΟΔ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
(1770 - 1843)

5

ΣΤ΄ Ο ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΗΣ

Μετά τὴν μάχην τοῦ Δράμαλον ἡ δόξα τοῦ Κολοκοτρώνη ἔφθασε στὰ οὐράνια. Ὁ λαὸς κοιμᾶται, ξημερώνεται μὲ τὸ ὄνομά του. Ἡ δόξα του γίνεται λαϊκὸ τραγούδι, ποὺ ἀντιλαλεῖ σὲ χωριὰ καὶ πόλεις, σὲ βουνοπλαγιές καὶ καταράχια. Ὅταν ἀνέβηκε στὴν Τρίπολην νὰ ξεκουραστεῖ λιγάκι, ἄνδρες, γυναῖκες, γέροι, παιδιὰ τρέχουν νὰ τὸν προϋπαντίσουν. Τοῦ φιλοῦν τὰ χέρια καὶ κλαῖνε ἀπὸ τὴν χαρὰ τους. Στὸ ἥλιοψημένο του πρόσωπο εἶναι ζωγραφισμένη ἡ δίκαιη ἵκανοποίηση. Ἡ Γερουσία τοῦ κάνει μεγάλες τιμὲς γιὰ τὴν «στρατηγικὴν του δεξιότητα», τὴν ὁποία τονίζει καὶ ὁ ἐθνικός μας ιστορικὸς Παπαρρηγόπουλος.

Ἐκεῖνα τὰ χρόνια εἶχε κατέβει στὴν Ελλάδα, ἀπεσταλμένος τῆς βασιλικῆς οἰκογένειας τῆς Ὀρλεάνης, ὁ Γάλλος στρατηγὸς Ρώς. Εἶχε ἔλθει μὲ τὴν ἀποστολὴν νὰ προτείνει γιὰ τὸν θρόνο τοῦ Ελληνικοῦ Βασιλείου, ἐναν ἀπὸ τοὺς πρίγκηπες τῆς Ὀρλεάνης. Στὸ διάστημα τῆς διαμονῆς του στὴν Ελλάδα, ὁ Ρώς γνώρισε, φαίνεται, πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ἥρωες καὶ τοὺς πρωταγωνιστὲς τῆς Ἐπαναστάσεως, τὸν Κανάρη, τὸν Κολοκοτρώνη, τὸν Μαυροκορδάτο καὶ ἄλλους.

“Οπως φαίνεται ἀπὸ τὶς ἐπιστολὲς ποὺ ἔστειλαν στὸν Ρώς ὁ Κανάρης καὶ ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Γάλλος στρατηγὸς εἶχε προτείνει στοὺς δυὸ μεγάλους πολεμιστές, νὰ τοῦ ἐμπιστευθοῦν τὰ παιδιά τους γιὰ νὰ τὰ στείλει νὰ ἐκπαιδευθοῦν στὴ Γαλλία. Μὰ ἡ δελεαστικὴ πρόταση τοῦ Ρώς δὲν ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸν Θεόδωρο Κολοκοτρώνη. Ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ μὲ τὴν ἀκέραιη ἡθικὴν καὶ τὸ ὑπέροχο ἑλληνικὸ φρόνημα, ἀπάντησε στὸν Ρώς μὲ πολλὴ εὐγένεια, πῶς δὲν ἔταν δυνατὸ νὰ πάρει τὸν γιό του Κωνσταντίνο ἀπὸ τὸν ἀγῶνα καὶ νὰ τὸν στείλει γιὰ σπουδὲς στὴ Γαλλία.

Δὲν περνάει ὅμως πολὺς καιρὸς καὶ ὁ γέρος τοῦ Μωριᾶ πίνει πικρὰ φαρμάκια. Ὁ «Μυσταγωγὸς τοῦ πολέμου, ὁ μεγάλος ἐθνικὸς ἐμψυχωτὴς καὶ ὁδηγὸς τῶν Ελλήνων», γίνεται τὸ θῦμα τῆς διχόνοιας. Συκοφαντεῖται καὶ διαβάλλεται ἀπὸ τοὺς κοτζαμπάσοδες καὶ τὴν Κυβέρνησην. Κακολογεῖται ἀπὸ μικρούς, μικρόψυχους Ἑλληνες καὶ φυλακίζεται στὴν “Υδρα”. Ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς φυλακῆς του ἀγνάντευε μῆνες τὸ Μωριᾶ, ἔως ὅτου ὁ Ἰμπραήμ μὲ δυνατὸ στρατὸ πάτησε τὰ χώματά του.

Τότε ὅλων τὰ μάτια γύρισαν στὸ φυλακισμένο τῆς “Υδρας”. Μιὰ βοὴ σηκώθηκε ἀπ’ τὸ λαό:

—Νὰ ἀπολύσετε τὸν Κολοκοτρώνη!...

Καὶ πραγματικὰ ἡ Κυβέρνηση τὸν ἐλευθέρωσε. Ὅταν ἔφθασε στὸ Ἀνάπλι, ὁ λαὸς τὸν δέχτηκε μὲ ἀκράτητη χαρὰ καὶ ἀτέλειωτα «ζήτω». Καὶ ὁ Κολοκοτρώνης παρουσιάζεται γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ἔνας μεγαλόκαρδος ἥρωας. Λησμονεῖ τὸν ἄδικο κατατρεγμὸ

καὶ συγχωρεῖ τοὺς συκοφάντες του. Στὴ δοξολογία μάλιστα, ποὺ ἔγινε στὸν Ἀγιο Νικόλαο τοῦ Ναυπλίου, ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ εἶπε αὐτὰ τὰ ἀθάνατα λόγια:

—“Ἐλληνες! Πρὶν ἔβγω στὸ Ἀνάπλι ἔρριξα στὴ θάλασσα τὰ πικρὰ τὰ περασμένα. Κάνετε κι ἐσεῖς τὸ ἕδιο! Στὸ δρόμο ποὺ περνούσαμε νὰ ἔρθουμε στὴν ἐκκλησία, εἶδα νὰ σκάβουν κάποιοι ἄνθρωποι. Ρώτησα καὶ μοῦ εἴπανε πὼς σκάβουν νὰ βροῦν κρυμμένο θησαυρό. Ἐκεῖ στὸ λάκκο μέσα ρίχτε κι ἐσεῖς τὰ μίση τὰ δικά σας.” Ετσι θὰ βρεθεῖ κι ὁ χαμένος θησαυρός!...

Μ’ αὐτὰ τὰ λόγια ξαναρρίχτηκε ὁ Γέρος στὸν ἀγῶνα γιὰ νὰ σώσει τὴν Ελλάδα. «Ἐγὼ κατὰ χρέος μου καὶ κατὰ τὸν ὄποιον ἔδωσα ἱερὸν ὄρκον μου νὰ θυσιάσω ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου καὶ τὴν τελευταία ρανίδα τοῦ αἵματος δὲν ἀπελπίζομαι», ἔγραψε τὴν ἐποχὴν ἐκείνη. Καὶ δὲν ἀπελπίσθηκε. «Ἐχω τὸ θάρρος μου εἰς τὸν προστάτην τῆς Ελλάδος Θεόν, ἐπαναλαμβάνει τακτικά, γι’ αὐτὸ καὶ ἐνεργῶ πᾶν ὅπι δύναμαι, γράφω, παρακινῶ καὶ προσκαλῶ ὅλους τοὺς ἀγωνιστάς».

Τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀκλόνητη ἀπόφασην νὰ ξανασώσει τὸ Μωριᾶ ἀπὸ τὸν Ἰμπραήμ, δείχνει καὶ ὁ παρακάτω διάλογος μὲ τὸν Ἀγγλον Αντιναύαρχον Ἀμιλτον. «Ἡλθε ὁ Ἀμιλτον νὰ μὲ ἰδῃ, λέει ὁ Κολοκοτρώνης, μοῦ εἶπε ὅτι πρέπει οἱ “Ἐλληνες νὰ ζητήσουν συμβιβασμὸν καὶ ἡ Ἀγγλία νὰ μεσιτεύσει.” Εγὼ τοῦ ἀποκρίθηκα, ὅτι αὐτὸ δὲν γίνεται ποτέ· ἐλευθερία ἡ θάνατος· ἐμεῖς, καπετάν Ἀμιλτον, ποτὲ συμβιβασμὸν δὲν ἔκαναμε μὲ τοὺς Τούρκους. Ο Βασιλεύς μας (Κωνσταντίνος Παλαιολόγος) ἐσκοτώθη, καμμία συνθήκη δὲν ἔκαμε· ἡ φρουρά τους εἶχε παντοτινὸν πόλεμο μὲ τοὺς Τούρκους, καὶ δύο φρούρια ἦταν πάντοτε ἀνυπότακτα. Μοῦ εἶπε: ποιὰ εἶναι ἡ βασιλικὴ φρουρά του, ποῖα εἶναι τὰ φρούρια; Ἡ φρουρά τοῦ Βασιλέως μας εἶναι οἱ λεγόμενοι κλέφται, τὰ φρούρια ἡ Μάνη, τὸ Σούλι καὶ τὰ βουνά.” Ετσι δὲν μοῦ ὡμίλησε πλέον.

«Μᾶς ἦλθε εἴδησις, γράφει στὰ Ἀπομνημονεύματά του, Μεγάλη Τετάρτη, ὅτι τὸ Μεσολόγγι ἐχάθη· ἔτσι ἐβάλλαμεν τὰ μαῆρα ὅλοι, μισὴ ὥρα ἐστάθη σιωπὴ ποὺ δέν ἔκρινε κανένας, ἀλλ’ ἐμέτραε καθένας μὲ τὸ νοῦ του τὸν ἀφανισμόν μας. Βλέποντας ἐγὼ τὴν σιωπὴν ἐσηκώθηκα εἰς τὸ πόδι καὶ τοὺς ὡμίλησα λόγια γιὰ νὰ ἐμψυχωθοῦν· τοὺς εἶπα, ὅτι τὸ Μεσολόγγι ἐχάθη ἐνδόξως, καὶ θὰ μείνει αἰῶνας αἰώνων ἡ ἀνδρεία· ἐὰν βάλωμεν τὰ μαῆρα καὶ ὀκνεύσωμεν, θὰ πάρωμεν τὸ ἀνάθεμα καὶ θὰ πάρωμεν τὸ ἀμάρτημα τῶν ἀδυνάτων ὅλων. Μοῦ ἀποκρίθηκαν· τί νὰ κάμωμεν τώρα, Κολοκοτρώνη; Τοὺς λέγω: Τὴν αὐγὴν νὰ κάμωμεν συνέλευσιν, νὰ ἀποφασίσωμεν Κυβέρνησην. Καὶ ἔτσι τὴν Μεγάλην Πέμπτην ἐσινεδριάσαμεν ἔνδεκα μέλη. Ἐπιτροπὴν Κυβερνήσεως, μὲ πρόεδρον τὸν Ζαΐμη...».

(Συνεχίζεται)

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Άν καὶ τὰ παιδιὰ κατὰ κανόνα δὲν νοσοῦν σοβαρὰ ἀπὸ τὸν ίὸ Covid-19, δὲν εἶναι λίγοι αὐτοὶ ποὺ ύποστηρίζουν ὅτι αὐτὰ εἶναι μία ἀπὸ τὶς πληθυσμιακὲς ὁμάδες ποὺ ἔχουν τραυματισθῆ περισσότερο ἀπὸ τὶς συνέπειες τῆς φονικῆς πανδημίας. Εἰδικοὶ κάνουν λόγο γιὰ σημαντικὴν αὔξησην τοῦ ποσοστοῦ τῶν προβλημάτων ψυχικῆς ύγειας τῶν παιδιῶν, ἐκφράζουν τὴν ἀνησυχία τους γιὰ αὔξημένα ἐπίπεδα κακοποίησης καὶ παραμέλησης ἀνηλίκων, μέχρι καὶ γιὰ βλαβερὲς συνέπειες στὴν ἀνάπτυξη τῶν βρεφῶν. Στὴν κορύφωση τῆς πανδημίας, 1,6 δισ. παιδιὰ βρέθηκαν ἐκτὸς σχολικῶν τάξεων, ἐνῷ ἀκόμα καὶ τώρα πολλὲς ἑκατοντάδες χιλιάδες δὲν ἔχουν ἐπανέλθει στὰ θρανία. Οσον ἀφορᾶ τὶς συνέπειες ὅλης αὐτῆς τῆς κατάστασης γιὰ τὰ παιδιά, ὁ καθηγητὴς Ράσελ Βάινερ, πρόεδρος τοῦ Βασιλικοῦ Κολλεγίου Παιδιατρικῆς καὶ Ψυχικῆς Ύγειας, δὲν θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι περισσότερο σαφὴς κατὰ τὴν ἐνημέρωση ποὺ ἔκανε στὶς ἀρχὲς τοῦ χρόνου στὴν Ἐπιτροπὴν γιὰ τὴν Ἐκπαίδευση τοῦ Βρετανικοῦ Κοινοβουλίου: «Οταν κλείνουμε τὰ σχολεῖα, κλείνουμε τὶς ζωές τους». Καὶ ὅλα αὐτά, στὶς προγμένες χῶρες τοῦ δυτικοῦ κόσμου. Στὸν τρίτο κόσμο τὰ πράγματα εἶναι ἀκόμα χειρότερα, καθὼς ἀνθρωπιστικὲς ὄργανώσεις κρούουν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου γιὰ κάθε λογῆς παραβιάσεις τῶν δικαιωμάτων τοῦ παιδιοῦ, μὲ δραματικὴν αὔξησην τῆς παιδικῆς ἐργασίας ἢ τῶν γάμων ἀνηλίκων. Πρόκειται γιὰ μιὰ διάσταση τῆς πανδημίας ποὺ δύσκολα συγκεντρώνει πάνω της τοὺς προβολεῖς τῆς ἐπικαιρότητας.

ΜΗΤΡΟΤΗΤΑ, ΠΑΤΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Ο ΥΛΙΚΟΣ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

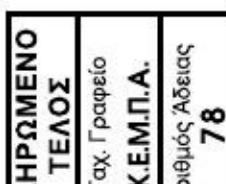
Κάθε Μάιο ἔχει καθιερωθεῖ νὰ τιμᾶμε τὴν Ἐορτὴν τῆς Μητέρας, ἐνῷ τὸν ἐπόμενο μῆνα, τὸν Ιούνιο, τιμᾶμε τὴν Ἐορτὴν τοῦ Πατέρα. Άλλὰ ὅλες αὐτὲς οἱ συμβατικὲς ἐορτὲς καὶ οἱ Παγκόσμιες Ἡμέρες δὲν ἀναιροῦν τὴν ὁδυνηρὴν πραγματικότητα ποὺ βλέπουμε συχνὰ νὰ ξεδιπλώνεται γύρω μας, ὅπου ὁ ἀνθρωπὸς πολὺ συχνὰ δὲν βλέπει καὶ δὲν τιμᾷ παρὰ τὴν καλοπέρασην καὶ τὸ ὑπετροφικὸ ἐγώ του. Ἀπίστευτη μοιάζει ἡ εἰδηση ποὺ διαβάσαμε τὸν Μάιο: Πατέρας ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Σεϊγιάνγκ τῆς Κίνας συνελήφθη μὲ τὴν κατηγορία ὅτι... πούλησε τὸν δύο ἑτῶν γιό του σὲ ἄτεκνη οἰκογένεια ἔναντι 2.000 €. Τὸ σκεπτικὸ τῆς ἐνέργειάς του ὑπερβαίνει τὸν παραλογισμὸ τῆς ἴδιας τῆς ἐνέργειας: «Οπως δικαιολογήθηκε, προέβη σὲ αὐτὴν τὴν ἐνέργεια, γιὰ νά... πάει διακοπὲς μὲ τὴν καινούργια του σύζυγο... Τέτοιες ἀκατονόμαστες πράξεις προκαλοῦν ἀκόμα ἀποτροπιασμό. Καὶ αὐτό, γιατί, ὅσο καὶ ἀν ἔχουμε παρασυρθεῖ στὸν κυκεῶνα τοῦ ὑλικοῦ εὐδαιμονισμοῦ καὶ τῆς ἐγωπάθειας, οἱ ἀξίες πάνω στὶς ὁποῖες οἰκοδομήσαμε ως ἀνθρωποι τὸν πολιτισμό μας ἐξακολουθοῦν νὰ μᾶς ἐξασφαλίζουν κάποια ἀντανακλαστικὰ ύγειας. Τί θὰ γίνει όμως αὖριο; Καθὼς ὅλο καὶ περισσότερο προδίδουμε τὶς ἀρχὲς καὶ τὶς ἀξίες τοῦ πολιτισμοῦ μας καὶ ἀποστατοῦμε ἀπὸ αὐτές, ἔχουμε ἄραγε ἀναλογιστεῖ τί ζούγκλα μας περιμένει;

ΔΙΧΩΣ ΠΑΤΡΙΔΑ, ΟΥΤΕ ΠΛΟΥΤΟΣ ΟΥΤΕ ΔΟΞΑ ΟΥΤΕ ΧΑΡΕΣ

Ίδιαίτερα τίμησε ἡ Πολιτεία τὸν ἐκλιπόντα ἐφοπλιστὴ καὶ βετεράνο τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ἀπόγονο ἀγωνιστῶν τοῦ '21, Ιάκωβο Τσούνη. Ο ἐκλιπὼν ἔγινε πανελλήνια γνωστός, ὅταν, ἀκολουθώντας τὴν παράδοση τῶν μεγάλων ἑθνικῶν εὐεργετῶν, δώρισε δύο μῆνες πρὶν τὸν θάνατό του τὸ σύνολο τῆς περιουσίας του στὶς Ἔνοπλες Δυνάμεις. Ο ἴδιος ἐξήγησε ἐπιγραμματικὰ τὸν λόγο: «Δίχως πατρίδα, οὐτε πλοῦτος οὐτε ἡ δόξα οὐτε οἱ χαρὲς ὑπάρχουν». Ο λόγος του δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν γνωστὸ λόγο τοῦ Σωκράτη ἀπὸ τὸν πλατωνικὸ διάλογο Κρίτων: «Μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἔστιν ἡ πατρὶς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοίρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουνται» (= Καὶ ἀπὸ τὴν μπτέρα καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους προγόνους πιὸ πολύτιμο εἶναι ἡ πατρίδα καὶ πιὸ σεβαστὸ καὶ πιὸ ἅγιο καὶ μὲ μεγαλύτερη σημασία καὶ γιὰ τοὺς θεοὺς καὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν νοῦ). Αὐτὸ τὸ τελευταῖο, τὸ «τοῖς νοῦν ἔχουνται», ἔχει βεβαίως ξεχωριστὴ σημασία. Καὶ τὸ βλέπουμε στὴν ἐποχή μας, ποὺ περισσεύει ὁ παραλογισμὸς καὶ ἡ παράνοια.

ΡΩΜΙΟΙ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

«Οταν ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου, στὴν κοινὴ συνέντευξή του μὲ τὸν Ἕλληνα ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν στὴν Ἀγκυρα, προσπάθησε νὰ ἐπικρίνει τὴν Ἐλλάδα, λέγοντας ὅτι «Ἐμεῖς ἀποδεχόμαστε τοὺς Ρωμιοὺς τῆς Πόλης, ἐσεῖς ὅμως δὲν δέχεστε τὴν τουρκικὴ μειονότητα τῆς Θράκης», ἡ εὐλογὴ ἀπάντηση ἦταν βεβαίως ὅτι, βάσει τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης καὶ τῆς Σύμβασης Ἀνταλλαγῆς Πληθυσμῶν μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν Καταστροφὴν, ἔγινε ἀνταλλαγὴ πληθυσμῶν μὲ βάση τὸ θρήσκευμα, ἐξαιρουμένων τῶν μουσουλμάνων τῆς Δυτικῆς Θράκης καὶ τῶν Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων τῆς Κωνσταντινούπολης, ἐπομένως δὲν τίθεται θέμα «τουρκικῆς» μειονότητας – ἀλλωστε, βάσει τῶν συνθηκῶν καὶ ἐξισλαμισμένοι μετὰ τόσους αἰώνες ὁθωμανικῆς κυριαρχίας Ἑλληνες τὴν καταγωγὴν ὑποχρεώθηκαν νὰ ἀφήσουν τὶς ἐστίες τους καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν Τουρκία (καὶ ἀσφαλῶς δὲν θὰ συνέφερε τὴν Τουρκία νὰ λογίζονταν ὅλοι αὐτοί... ὡς ἑλληνικὴ μειονότητα). Άλλὰ ὁ Τούρκος ὑπουργὸς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ λογαριάζει τὴν ἀπάντηση ποὺ ἔλαβε ἀπὸ μιὰ Τουρκάλα ιστορικὸ καὶ συγγραφέα, ὀνόματι Ἀισὴ Χούρ, ἡ ὁποία ἔγραψε παλαιότερα στὴν ιστορικὴ ἐφημερίδα Ταράφ, ποὺ ἔκλεισε ὁ Ἐρντογάν μὲ προεδρικὸ διάταγμα. Η Τουρκάλα ιστορικὸς ἔγραψε: «Τὸ 1927, τὴν ὥρα ποὺ στὴν Ἐλλάδα (Δυτικὴ Θράκη) ὑπῆρχε πληθυσμὸς περίπου 103.000 Τούρκων/Μουσουλμάνων, ὁ πληθυσμὸς τῶν Ὁρθοδόξων/Ρωμιῶν στὴν Τουρκία ἦταν 120.000. Σήμερα, ἐνῷ στὴν Ἐλλάδα ζοῦν περίπου 150.000 Μουσουλμάνοι/Τούρκοι, στὴν Τουρκία ἀπέμεινε ἔνας πληθυσμὸς περίπου 2.500 Ὁρθοδόξων/Ρωμιῶν. Γιατί ἄραγε;». Εὐλογὴ ἡ ἀμείλικτη ἡ ἀπάντηση...

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Ιτποχοδάπους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ